

MAGYAR BARÁT.

TARTALOM: P. Schrotty Pál, OFM. tartományfőnök: SZENT ISTVÁN-NAPI BESZÉDE. — ALVERNA titkát ünnepli P. dr. Zentai Marcellin OFM. cikke. — SZENT MARGIT SZENTTEAVATÁSÁN újjong P. Kiss Szaléz, OFM. elmélkedése. — PÁPAK TÖRTÉNELMI TÁVLATBAN P. Schrotty Pál, OFM. tollából. — XII. PIUSZ PÁPA AZ EGYHÁZRÓL. — Schnattner Szigfried OSB. méltatja P. Kiss Szaléz legújabb könyvét. — A gyermekmosoly országában: HATVAN. — Váth István ír EGYHÁZI ÉNEKKOLTESÜNKRÖL. — Réthy Apollinár, OFM.: SZENT FERENC ATYÁNK TÁRSADALMI KÜLDETÉSÉT ismerteti. — Papp Asztrik és Lauly László verse. — Új könyvek. — Rendi élet. — Galambdúc. — Lelki szövetségünk. — Halottaink.

«MAGYAR BARÁT»

Előfizetési ára egész évre 3'60 P., félévre 1'80 P., egyes szám ára 30 fillér.

Csekkszám: 51.581. Üres befizetési lapot 3 fillérért a postán kaphatunk.

A kéziratokat minden hó 25-ig küldjük a szerkesztőségbe.

Kéziratokat nem örzünk meg s csak portó mellékelése esetében küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: GYÖNGYÖS, Ferencsek. Postafiók 103.

Telefon: 179. (Meghívás útján hívjuk a szerkesztőt)

Kiadja a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Rendtartomány.

Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás öt beszéde. Jelenkor kiadása. 81 lap.

Magyarország hercegprímása a nagy hatások embere. Minden megnyilatkozásában, akár elnöki székét tölt be valamely gyűlésen, akár Isten igéjét hirdeti a szőkeken, avagy körleveleiben keresi fel a reabizott híveket, mindig az evangéliumi küldetés hatalmával hirdeti az alapvető, keresztény társadalmunkat orvosló, állami életünket megszilárdító elveket. Minden szava és gondolatmenete, az egységes, és a közösség lelkiismeretének szól, tényleges helyzeteket tart szem előtt, kikerülhetetlen biztonsággal céloz. Csodálatra méltó az a tekintély, amellyel szavaiba súlyt ad. Mondanivalója igazának bizonyosságával hat a legjobban. Minden szaván az örök Igazság visszhangja csendül: nem egyeneskedik, nem szereti a külön eszméket és eredeti fogalmazásokat. Neki a lehető legvilágosabban és félre nem érthető egyszerűséggel kell az Igazságot hirdetnie! Gondolatai örökkévalóságot sugároznak, lába a halhatatlan és csalatkozhatatlan Róma szikláján áll! A mi Hercegprímásunk nem is akar több lenni, mint Róma szócsöve a magyar nemzethez! Ebben a gyűjteményben öt ilyen elvi jelentőségű beszédét adja ki a Jelenkor. Négyet a Szent István Társulat közgyűlésein, egyet pedig a Szent István Akadémián adott elő a Hercegprímás. Iskolázottabb olvasóinknak

nagy kincset jelent ez az ízléses egyszerűségben megjelent beszédgyűjtemény.

P. dr. Dám Ince, O. F. M.

Dr. P. Boros Fortunát, O. F. M.: CSIKSOMLYÓ, A KEGYHELY. Szt. Bonaventúra-könyvnyomda, Kolozsvár, 1943. 208 lap.

Kiváló szerzője egyszerű ismertetőkönyvecskének szánta. Pedig amit nyújt, több ennél. Komoly tanulmány. Beigért nagyobb műve talán nagyobb tudományos apparátussal készül, s alapos történeti módszerrel gyűjti egybe s dolgozza fel az ősi klostrom és kegyhely multját, tartalmi szempontból azonban ez a munka magában foglalja dióhéjban, azt a hatszáz esztendőes hősi küzdelmekben, nagyhatású nevelőmunkában, páratlan keresztény és magyar misszióban gazdag multat, amely Szent Ferenc fiának áldozatából és szeráfi tüzből világított a szenvedő és életéért küzdő székelység nehéz napjaiba. Csíksomlyó máig élő példája annak a szoros kapcsolatnak, amelybe a magyar barátok fonódtak a magyar néppel, ahol még ma is ki meri mondani a szerző: a székelyek nem tudnának barátok nélkül élni! Kegyhelyeink általában a kegyszobor avagy a szentkútak tisztelete címén vonzzák magukhoz a hatóságukba eső népet. Csíksomlyón a kegyhely őrei is ezer szállal fűződnek a nép szívéhez: minden bánat, aggodalom, kérdés és bonyodalom a somlyói barátok szavára csitul el, még a béke-bíráskodás is a somlyói barátok tiszte Csíksorszámban. Ennek a felmérhetetlen hatású szent helynek a történetét írta meg P. Fortunát főatya. De a történetírásnak is egészen eredeti és élményektől áthatott válfaja

ez az írás, amelyben történelmi adatok mellett szóhoz jut a természeti szépségek, földrajzi és néplélektani jellemzések, néprajzi érdekességek minden színe és pompája. Hisz, ez természetes! Csíksomlyó nem a mult emléke, nem rom, hanem élet! O, a zarándokló nép minden úttal, hegyvel, forrással, patakkel lelki kapcsolatban van. Mind meglátogatja esztendőről-esztendőre, mindnél van valami kis élménye, legendája, őscitől hallott aprósága. Ha a könyv elolvasása után meglátjuk Csíksomlyót, ismerősként öleljük szívünkre a tájat! Igazán jó kalauznak bizonyul Boros Fortunát könyve. Minden olvasónknak figyelmébe ajánljuk!

P. dr. Dám Ince, O. F. M.

P. Schrotty Pál, O. F. M.: A KIS JOSÉ SZÍVE. Ferences Világmisztsziók 20. sz. 32 l.

A Kis José története nem fejeződött be édesanyja elvesztésével. Ebben a művészen megírt új kis kötetben újra észrevesszük a lélek finom rezgéseit, tárlásait. Ismét a mélyszemű kis José alakja tűnik elénk. Most vesz búcsút Konstantinápolytól és elindul, hogy ő is Ferencnek adja gyermeki szívét. Szerves folytatása az első kis füzetnek. A mély, nagyvonalú ferencesességgel megírt kis füzetet őszintén ajánljuk a missziók iránt érdeklődőknek, pártolóknak. Pálos Buda, O. F. M.

NÉNETH. DE GUIGNÉ ANNA ÉLETE. Írta: Fargues Anna. Francia eredetiből fordította P. Sall Elek, OFM. Szalézi művek. 170 oldal. Ára 4.20 P.

Az első világháború ismert rémségei mögött a kis De Guigné Anna grófnő rövid, fehér életét nyújtja e könyvecske. Azóta Nénethről már

Folytatása a boríték 3. oldalán.

KEDVES OLVASÓNK!

A háború roppant anyagi áldozatai a nyomdai anyagok beszerzési árának alakulásában is lényegesen megváltoztatták az eddigi helyzetet. Könyveink árát már többször emelnünk kellett. A Magyar Barát árának megváltoztatásától a végsőkig húzódtunk. Most sem azt a módot választottuk, amelyet az előfizetőikkel inkább üzleti viszonyban álló folyóiratok követtek, hanem Szent Ferenc Atyánk szelleméhez híven az Isten nevében nyújtott segítségre hagyatkozunk. A Magyar Barát jelen számához befizetési lapot mellékelünk, s a nekünk szánt segélyt Kedves Olvasóink szeretetére és ragaszkodására bízunk. Annyival érjük be, s annyit köszönünk meg, amennyit Kedves Olvasóink a maguk szűkös anyagi körülményéhez viszonyítva adni tudnak. Előre is Szent Ferenc Atyánk áldását kívánjuk azoknak, akik áldozatukkal előbbre viszik és támogatják a szeráfi szellem terjesztését és a ferences sajtó nagy céljait!

Junius
1944. 05

MAGYAR BARÁT

FERENCES KÖZLÖNY

XXIII. évf. 9. sz. 1943. szeptember 15.
Megjelenik minden hó 15-én.

Felelős kiadó és szerkesztő:
P. dr. Dám Ince, O. F. M.

A tökéletes férfi

P. Schrotty Pál, O. F. M.

tartományfőnök ünnepi beszéde a Szent Jobb-körmeneten a budavári koronázó-templomban.

Szent István alakja sokszor fölragyog a nagy magyar éjtszakákban. Nem mosódott el az idők távlatában; ma is élő valóság. Köztünk van, előttünk jár; karja, jobbjá véd minket. Korok, harcok, küzdelmek fölött felénk int, lába a magyar földben gyökerezik, jobbjában a kard, az erő, baljában a jogar, az igazság jelképe; ajkán imádság és atyai intelmek.

Elhangzott utána a bánatos vágyódás: Hol vagy, István király... Méltatták és magasztalták érdemeit, bölcsességét, államférfi mivoltát. szervező erejét...

Ebben az ünnepi pillanatban ezt a tételt tegyük elmélyedésünk tárgyává: Szent István vir perfectus, tökéletes ember volt, mert mint ember és mint magyar híven teljesítette kötelességét ott, ahová őt az isteni Gondviselés állította.

I. Mint ember élete vezérgondolatául ezt választotta: „Küldd el, Uram, bölcségedet, hogy vélem legyen és vélem munkálkodjék, hogy tudjam, mi légyen kedves Teelőtted minden időben...”

Ezért megkérdezte: mit akarsz, Uram, hogy cselekedjem?

Cselekedeteiben mindig Isten tetszését és embertársai javát kereste, s mert elsősorban Istent akarta szolgálni, ura volt mindig a helyzetnek.

Első szent királyunk mintaképe a kötelességteljesítő embernek. Magánélete és családi élete példaadó. Mindent, ami jó és szent, inkább tetteivel mutatott meg, mint szóval.

Családatyai kötelességeinek példászerű teljesítését fia neveléséből látjuk. Eleven mintául állott előtte egész életmódjával, Intelmeiben pedig olyan oktatásokat adott neki, hogy ezek például állhatnak minden atya és minden nemzetnevelő előtt. De a szeretet parancsait is tel-

SZENT GELLÉRT PÜSPÖK INTELMEKET AD
SZENT IMRENEK.

jesitette és a szenvedésben is megállotta helyét. Szíve legkedvesebbjének, a lilomos királyfinak elvesztése után „levetvén búsulását...”, a földi téreken túl emelkedve mennyei pártfogóra bízta az árva koronát és égi anyára az árva nemzetet. Így tehát mint ember kötelességét a jó és balsorsban egyaránt hiven teljesítette, példát mutatván: „légy erős, hogy a siker el ne szédítsen s a szerencsétlenség össze ne törjön, de légy alázatos, hogy Isten fölmagasztaljon“.

II. Mint magyar ember is példamutatóan teljesíti kötelességét. Magyar a javából, hős és harcias, viharos idők szülöttje, de átérzi hivatását és felelősségét Isten előtt és mindig a maradó javakat keresi.

Szeme a távolba néz, az ég felé tekint, de el nem hagyja a valóság talaját. A harcot nem keresi, de ha kell, hősiesen állja. És mindig úgy indított hadat, hogy ő maga indult, és úgy kívánt áldozatot másoktól, hogy azt először ő maga hozta meg.

Az ősi magyar erőt és vitézséget megszentelte keresztény lelkületével és csodálatos bölcsességével. Úgy áll ő a magyar kultúra élén, mint aki nemcsak a koronát, hanem az ekét, a fűrészt, a munkaszerszámokat is belevonja szentsége túlvilági fényébe.

Intelmeiben pedig az Isten akaratára támaszkodó kötelességteljesítést köti fia lelkére,

és ajánlja, hogy uralkodásában mindenkor a magyar hagyomány kialakult elveit tekintse.

Magyarsága és kereszténysége csodálatos szépségben és összhangban forr egybe, mert a királyok Királyához igazodott és mindig azért imádkozott, hogy Isten űzze el tőle a hanyagságot és minden erényhez adja meg segítségét.

Így áll előttünk első szent Királyunkban a vir perfectus, a tökéletes ember és a krisztusi magyar ember.

Kötelességeinek teljesítésében gyökerezik örök időszerűsége és el nem avuló útmutatása.

Magasztaljuk őt ezért a zsoldárossal, mondván: „Boldog az az ember, aki az Urat féli és parancsaiban nagy tetszését leli“ — és kövessük őt, magunkra alkalmazva példáját, mert ez az igazi ünneplés: Menj és cselekedj hasonlóképen!

Járja át lelkünket nemzetmentő és irányító szelleme!

Teljesítsük keresztény és magyar kötelességünket azon a helyen, ahová minket az Úr keze állított. Ma e nehéz, vérzivataros időkben hűbben, mint valamikor.

És most boruljunk le az Úr oltára előtt és imádkozzunk első szent királyunkkal: „Küldd el, Uram, a bölcséget, hogy velünk legyen és velünk munkálkodjék, hogy tudjuk, mi kedves előtted minden időben“. Amen.

BETEGSÉGÜNKBEN ORVOSSÁGUNK.

Szent Ferenc missziója a társadalomban.

A társadalmi elégedetlenség előfutára minden forradalomnak. Gyújtó-szikkra, mely ha az eltikkadt, kiszáradt lelkekbe belekap, lángra lobban, kigyul s pokoli tűzzel elhamvaszt emberi életet és értéket. Mert mindig akadnak összeférhetetlen egyének, kik zavart csinálnak, hogy abból maguknak hasznot húzzanak, előnyt, haladást halásszanak. Kitalálnak tetszetős jelszavakat s ezeket bedobják a köztudatba: gyűléseken hangoztatják s a sajtóban terjesztik. Bombaként hat a lázongó-forrongó elemekre s bolondgomba módra termeli ki azután ebből a melegágyból a kificamodott gondolkodású néprezereket s megveszített-lelkű népszónokokat. Így az első francia forradalomkor kitűnő vesszőparipának bizonyult a szabadság, egyenlőség — jellegzetes szállóigeje, később harmadiknak hozzá vették a testvériséget s ennek jellegje alatt kiáltották szerteszét: világ proletárjai egyesüljétek!

Az elégedetlenség, mert mindig van a társadalomban, állandóan ott lappang a fékevesztett lelkek mélyén, mint a parázs a hamu alatt s csak az alkalmas szellőt várja s azonnal kirobban. Ilyen volt a helyzet Szent Ferenc korában is. Ő csodálatos szellemével s lelkületével levezette a felbőszült emberi indulatokat, ahogy a középkori krónikás mondja: kordájával megkötötte a társadalom szekerének kerekét, nehogy a forradalomba rohanjon. Hogyan tette ezt? A krisztusi szeretet isteni, áldott erejével. A szeretet mindenre képesíti az embert. Ma is egyedül ez tudja nem vérbe fojtani, hanem lecsendesíteni az emberi kedélyeket. A három Krisztustól égből földre hozott jelszót, melyet az emberi szenvedély egyedül magának kisajátított s elcorosított, meg kell fehériteni, vissza kell kereszteni. Armis arma opponenda: fegyver ellen fegyvert kell ragadni. A vörös szocializmussal szemben a keresztény szocializmust kell érvényre juttatnunk minden téren s miénk a győzelem. A ker. szocializmus Krisztus szívé-

ből pattant ki, csodákat művelt, ezt vigyük diadalra és célt érünk. Lássuk hát egyenkint ezeket a jelszavakat!

1. Szabadság! Gyönyörű eszme, varázslatos jelge. Ez kell az embernek. Rabság, béklyó sohasem volt az ember izlésére. Az Ószövetségben pedig a legkegyetlenebb rabszolgaság dívott. A patriciusok, a nagy kényurak egyetlen intésére ezren meg ezren haltak meg a cirkuszok porondján az ő mulattatásukra. Jött Krisztus s megváltotta az embereket. Nincs rabszolga, sem úr, hanem mindenki szabad. Szabadon választhat jó és rossz között; erény és bűn között; saját tetszése szerint állhat Krisztus mellé, vagy ellene. Csak egy rabság létezik; a bűné, mely a lelket megbéklyózza. A lélek tisztasága, az erkölcs puritánsága az egyedüli igaz szabadság.

A ferde gondolkodású emberek a szabadság fogalmát is megváltoztatták. Szerintük akkor szabad az ember, ha minden korlátot, gátat eltávolít az útból. Az erkölcs terén szabadjára engedi a szenvedélyek gyjeplését. Ha azt teheti, amit megvadult természete óhajt. Ez már nem szabadság, hanem szabadosság. Meghossza a maga szomorú gyümölcsét: vétek, betegség, meg-szomorúbb állomások: kórház, elmeegyógyintézet, börtön. Mi lenne, ha a vonat nem futna a sínpáron? Ha az autók az útra mind egy oldalon jönnének-mennének? Aki ilyen szabadságot hirdetnek, az emberiségnek, azok a nép sirásói, elevenen akarják a földbe eltemetni. Nem kerünk belőle. Minden ország támasza és alapja a tiszta erkölcs, mely ha elvész, az állam megdől s rabigába görnyed. Már a történelemben teszerpelt s eltűnt nemzetek-országok ezt mutatják. Ellenben „mily szép a tiszta nemzedék“, mert boldogok a tiszta-szívrűek, mert ők meglátják Istent. Krisztus után Szent Ferenc is a tisztaság fogadalmával akarta követőinek s az emberiségnek is biztosítani az igazi testi-lelki szabadságot.

P. Réthy Apollinárisz, O. F. M.

Alverna

P. Dr. Zentai Marcellin, O. F. M.

Ezen az 1128 m. magas sziklatetőn kapta Szent Ferenc Atyánk a sebhelyeket.

Alverna az etrusiai Appenninek egyik leg-szebb és legvadregényesebb kiemelkedése. Csodálatos természeti szépségekben gyönyörködhetik itt az utazó. Meredek sziklák tövében évszázados fák suttognak elmúlt történelemről. A kanyargós hegyi ösvényeken elfáradt vándort enyhe szellő simogatja, csicsergő madárcák ezrei hangolják fel a lelkét. Nagyszerű kilátás nyílik a távoli, égbenyúló kék magaslatokra. Szent Ferenc csodálatosan tudta kiválasztani a természetnek a legszebb vidékeit. Az ember megcsodálja a rieti völgyet, Grecciót, Fonte Colombót, Subiacót, de talán a legjobban elámul Alverna csodás szépségének láttán.

Hepe-hupás völgyeken és szédületes magaslatokon át vezet az út Bibienától Alvernáig. Egyszer fenséges magaslatok tövében halad, máskor sötét mélységekben. Hirtelen szakadékok az út közvetlen közelében teszik félelmetessé az autós kirándulást. Sem biztosíték, sem korlát, csak egy kis félrelépés, megcsuszamlás, a kormány megbicsaklása és menthetetlenül belevész a mélységes szakadékba. Éles kanyarok, kiálló sziklák, szűk hidak teszik szédületessé és dermesztővé az utazást. Az ember minduntalan fellelékzik, mert érzi, hogy minden pillanatban az Isten kezébe van bízva az élete.

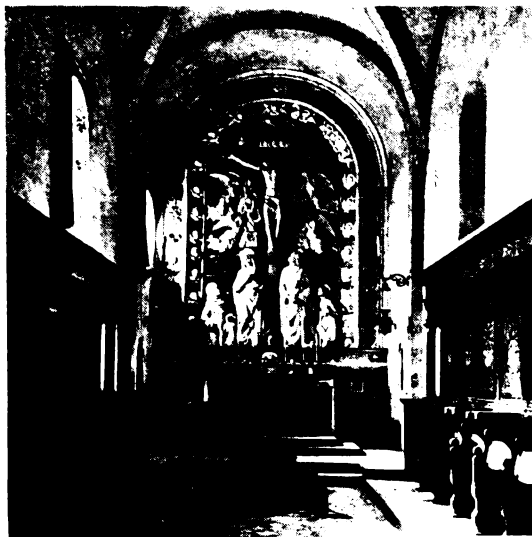
Valahogy, amikor erre a veszélyes útra gondolok, mindig eszembe jut, hogy az élet útja is tele van ilyen szakadékokkal, veszélyekkel, sötét mélységekkel és jaj annak, aki félrelép rajta. Az Istenhez a göröngyös, a nehéz utak vezetnek és ezeken nincs megállás, nincs pihenés. Az Alverna felé vezető út is Istenhez vezet. Szent Ferenc, amikor rálépett erre a vadregényes útra, mindig az volt a célja: közelebb jutni Istenhez. És az Alverna kiálló szikláján valóban közelebb is ért lélekben a Teremtőhöz. Alverna égbenyúló csúcán úgy érezte, semmi sem választja el a Végtelentől. Távol a világ zajától, távol minden lakott területtől, a zord vadonban úgy érezte, szemtől-szembe áll a nagy Királlyal, akinek hírnöke volt.

P. Gemelli Ágoston, a nagy ferences író mondja egyik könyvében, hogy ha a „jámbor zarándok Szent Ferenc titokzatossági érzésébe akar behatolni, felhág a vad Alverna meredekségein“. Valóban a zordon Alverna a maga szépségével és fenségével többet tud mondani Szent Ferencről, mint az összes írott könyvek, csak meg kell érteni. Alverna meglopta Szent Ferenc lelkét, magába szívta szellemét és évszázadok óta hirdeti és beleloppja az ember lelkébe Umbria lelkes Vándorának a titokzatos lelkét. Itt minden órára beszél; minden fa, minden vi-

Folyosórészlet és a bazilika homlokzata Alverna hegyén.

rág, minden szikla, minden madár róla dalol szelíd himnuszokat. Nem kell itt semmit sem tenni, csak átadja magát az ember annak a csodálatos hangulatnak, érzésnek, amely megfogja őt, amikor felhág a meredek lépcsőn s feljut oda, hol Francesco imádkozgatott, elmélyült az Istenbe, ahol beleégett Ferencbe az Isten végte-

Kápolnát épített a kegyelet arra a helyre, ahol Szent Ferenc Atyánk Jézus sebhelyeit kapta.

len szeretetének a tüze, s lett Alverna szent hely, ferences Golgota, amelyet Ferenc testvér kihullott vére festett pirosra.

Alverna a szenvedések helye, kálvária, hol Ferenc testvér, az Isten szegénykéje keresztrefeszítettet. Itt jegyezte el magát Szent Ferenc a megfeszített Krisztussal, itt égette testébe a Megváltó öt szent sebet.

Celanói Tamás, Szent Bonaventúra és különösen a Fioretti kedves és megható bájjal mondja el Ferenc keresztrefeszítését. 1224 őszén Ferenc utoljára hágott a szent hegyre. Ismét bele akart mélyedni az Istenbe. Negyvennapos böjtöt kezdett Alverna magányában Szent Mihály tiszteletére. Szeptember 14-én szokásához híven elvonul a meredek sziklára imádkozni. Éppen Szent Kereszt ünnepe volt. Amint csendesen elmélyedt az imádságba, hirtelen a felhők közt szeráf jelent meg neki, hat lángoló és ragyogó szárnya volt: két szárny a feje fölött, kettőt repülésre tárt ki, kettővel pedig betakarta testét. A szeráf a felfeszített Krisztust ábrázolta. „Midőn ezt látta a szent, öröm, fájdalom, félelem és gyönyör érzelmei rohanták meg egész valóját“ (Fioretti). Krisztus öt sebéből lángok löveltek ki s megsebeztek Ferencet. Ferenc öt sebéből kibugyant a vér. „Kezein és lábain szegek képződtek... A szegek fejei gömbölyűek és feketék voltak. Hasonlóképp a mellkas jobb oldalán lándzsadőfészhez hasonló piros, friss seb támadt, mely időnkint vérzett, s pirosra festette a ruháját“ (Fioretti).

Igy vált Szent Ferenc az Alverna zord magányában nemcsak lélekben, de testben is Krisztus földi másává, alter-Krisztussá, s így lett Alverna ferences Golgota és Ferenc testvér ragyogó öt sebének örök hirdetője.

(Szent Ferenc sebhelyeinek az ünnepét szeptember 17-én ünnepli az Egyház.)

MÁRIÁT DICSÉRNİ, HÍVEK, JÖJJETEK...!

(A gyöngyösi Fájdalmas Szűzanya lábaihoz helyezem ezt az írást — szeretettel.)

Asszonyunk, Anyánk, nehéz úton jöttünk:
jóságos arcod vonzott, biztatott.
Áldott palástod lebegett fölöttünk,
vezetett, védett anyai karod.
Eljöttünk dicsérni drága szent neved.
ajkainkról felszáll újjongva az ének:
— Máriát dicsérni, hívek, jöjjetek...

Asszonyunk, Anyánk, csupa seb a lelkünk.
Bombazápor hull; a béke halott.
Arcunkról, szívünkéből a mosolygás eltűnt,
iskolák dőlnek s ősi templomok.
Kéztördelve kérjük segítségedet,
ajkainkról felbugyan esdeklőn az ének:
— Máriát dicsérni, hívek, jöjjetek.

Asszonyunk, Anyánk, olvasós kezekkel,
fohászos ajakkal gyűl elédbe néped,
fölejánljuk neked újra, ezredikszor
hazánkat, népünket, drága kincseinket:
Kérünk, ne feledd el örökségedet...
Zengjen ajakunkon örökké az élet:
— Máriát dicsérni, hívek, jöjjetek.

Asszonyunk, Anyánk, véstjólón, sötéten
halálmadár száll, véresen sikolt.
Ezeresztendős hitünk is veszélyben,
mely őseinknek menedéke volt.
Nyujtsd ki oltalmunkra drága szent kezéd,
Ajukunkról tehozzád lobog fel az ének:
— Máriát dicsérni, hívek, jöjjetek...

Asszonyunk, Anyánk, vérünk kűnt a fronton.
száz halállal vív ádáz vad csatát,
itthon meg veszélyben — jaj — az ősi otthon:
adj nekünk sok fiat, sok magyar anyát,
tisztá ifjúságot, égő szenteket.
Ajukunkról tehozzád lobog fel az ének.
-- Máriát dicsérni, hívek, jöjjetek.

P. Papp Asztrik, O. F. M.

Üdvözlégy, hazánk reménye

P. Kiss Szaléz, O. F. M.

Röpke, pársoros hír közölte, hogy új szenttel áldott meg minket a népek és nemzetek gondviselő Istene: *Boldog Margitunk Szent Margit lett.*

Nagy öröm ez nekünk ebben a gondoktól terhelt időben, s egyben nagy igazolás is. Mert ez a késői szentté nyilvánítás nagy magyarság felett mondotta ki ellentmondást nem tűrőn az ítéletet. Mi mindenkor hittük, hogy Margitunk szent volt, szent pici gyermekségétől, élete utolsó lehelletéig. Törékeny porhüvelyéből csak az égbe röppenhetett hófehér lelke, hogy onnét teljes erővel és szinte akadálytalan hatalommal sugározza megárvult és sokat szenvedett népére közbenjáró, védő és oltalmazó hatalmát. S íme, ezt a hitet ma az egyetemes, katolikus világ is velünk hiszi és vallja. Hogyne örvendeznénk!

A mi örömünk azonban méltó öröm kíván lenni ahhoz az élethez, mely fölött az Egyház döntött ünnepélyesen. Ez az élet mindenestül *bensőséges, szellemmel és kegyelemmel teljes élet volt.*

Nem kell alapos életrajzi ismeret ahhoz, hogy Margitunkról megállapítsuk állandó szellemi és kegyelmi fejlődését. Elég annyit tudnunk róla, hogy édesszülei a legnagyobb veszély idején, a tatárdúlás borzalmi közepette ajánlották fel őt Istennek a népért és a hazáért áldozatul. — Margitunk ezt az életáldozatot teljes odaadással a magáévá tette, amint azt megismerte és megértette. Az isteni Gondviselés is így irányította életét.

Harmincegy évre terjedő élete szinte megszakítatlanul a zárdában telt el. Pici gyermekségétől Istennek nevelték. Egyénisége mindig többet és többet szívott magába az égiekből. Szellemi világa kiszélesült, a végtelenbe tágult. *Értelme* az égiekkel foglalkozott. Magában semmi pusztán földiést nem hordozott, csak annyiban foglalkozott azokkal, amennyiben elengedhetetlenül szükségesek voltak. Senkise képzelje azonban Margitunkat holmi emberi furcsaságnak. Benne éppen az a nagyszerű, hogy mindegyik természetes és az értelem fegyelmében érett meg. Semmi emberi nem került a lelkiek elé, de a földi dolgok is megbecsülésének tárgyai a maguk értéke szerint. Szíve nagyon puha, minden jót befogadó szív. Mindig a szeretet kiaknázására törekedett. Szinte kielégíthetetlen ez a szeretet. Mindenre kiáradt, személyválogatás nélkül tudott szeretni. Mindenestül önzetlen ez a szív. Teste, ruhája, ékszere, játéka, kenvere, mindene másé. Legnagyobb vágya, hogy kiüresítse önmagát és így megtelítődjenek az üres lelkek és szívek. A jótékonyság embereket megtöltő és megnyugtató művésze volt élete minden napján. Így megérthető az is, hogy *akarata* csak a hőskével mérhető. Semmi sem nehéz neki, ami Istenre, a lelkekre vonatkozik. Éjtszakázás, böjtölés, kemény munka és zord fekhely, önos-

torozás, cilicium-viselés mindennapos gyakorlatai kora gyermekségétől kezdve. Méghozzá legtöbbször rejtett és senkitől nem sejtett gyakorlatai. Mi sem természetesebb ezek alapján, minthogy *egész egyénisége istenes, kegyelemmel telített, visszavonhatatlanul Istené.* Életének magasztos áldozatától semmi sem képes eltántorítani, még szülői harag, egyházi tanács sem. Nyoma sincs életében az olyannyira jellemző magyaros makacsságnak. Határozott, kemény akarása nem emberi, csak emberi keretbe ágyazott. Isten szándékának megismerése, annak szeretettel és önátadó hősiességgel való vállalása az, amely egyéniségét, korát és nemét meghaladó határozottsággal vértette fel. Győzött, mert előbb győzelemre segítette önmagában a lelket és a kegyelmet.

Micsoda tanítás ez nekünk, mai magyaroknak!

Ki nem csodálkozott rá Szent Imrénkre 1931-ben?

Ki nem hálálkodott Szent István királyunkért 1938-ban?

Ki nem érzi, hogy ma is akar valamit velünk az isteni Jóság, s azért ragyogtatja fel előttünk Szent Margitot?

Nem céltalan és nem időszerűtlen az ő éppen napjainkban való tökéletes megdicsőülése. *Győzelemre hív és biztosít erről bennünket, ha a nyomdokain járunk.* Nem lehet őt követnünk, ha nem ismerjük meg korát és korának magyarságát. Ha rá nem döbbenünk a tatárdúlás borzalmának legbensőbb okára, a gőg és hatalomimádás szédületében önmagát megosztó magyarság bűnére. — *Esztelen és értelmetlen* volt ez mindenestül. Megtermette a maga gyümölcsét, szinte elvérzett és földdel egyenlővé tette-

Kontuly Béla: Árpádházi Szent Margit kegyoltára és freskója a szentdomonkosrendi templomban Budapesten.

tett az ország. S a megmaradottak közül még utóbb is mennyien lettek *szívtelenek*, fosztogatók, pogányul önzők, nemzetet tönkretevő zsi-ványok. Még a legjobbak közül is nem egy akadt, aki abban mutatta meg *akarata* nagyságát, hogy a felkent király ellen lázadt. De *egynisége* nem is lett országépítő, századokra is kiható.

Ünnepeljünk, ünnepeljen bennünk a szent magyarság, az a legnagyobb hatalom, amely annyiszor megtartott bennünket a századok folyamán: *értelmes fej, szeretettel teljes szív, hősiességre is kész akarat, az Isten és a haza szolgálataiban felmagasztosult élet*. Ez jobb jövőnk útja, erre hív Szent Margitunk. Ugy-e utána megyünk?!

A pápák történelmi távlatban

P. Schrotty Pál, O. F. M.

A második keresztény évszázad második felében nyolc pápa ült Szent Péter trónján, mégpedig: Szent Sixtus, Teleszfor, Higinus, I. Piusz, Anicét, Szótér, Eleutherius és I. Victor. Valamennyiöket az Anyaszentegyház szentté avatta és egytől-egyig vérüket ontották Krisztusért.

Ez volt legnagyobb tettük és csodálatos életük dicsőséges megkoronázása. Mint egyének is sokat tettek és minden cselekedetükkel formálták a kialakulófélben lévő nyugati történelmet, úgy hogy a pápák történelme nélkül el sem lehet képzelni Európa történelmi fejlődését.

Elsősorban az Egyház belső életének az Evangélium szerint való alakítása és fejlesztése volt törekvésük főcélja. Ezen cselekedetüknek kisugárzása érezett aztán az akkori világ minden részében, különösen a lelkekben.

Első Szent Szixtusról tudjuk, hogy nagy egyéniségének főjellemvonása rendkívüli szelidsége volt, amellyel valóságos csatákat nyert az akkori durva, pogány világban, amely ezt a keresztény erényt alig ismerte. E kiváló tulajdonsága révén volt ellenállhatatlan keresztény és nem-keresztény előtt egyaránt. Az Egyház liturgiai életének fejlődése fölött éberben őrködött. Tőle származik az a rendelet, amely a nőknek és a világi embereknek megtiltja a szentmisenél használt edények megérintését, amely még ma is fennáll. Azért a világi sekrestyéseknek és apácáknak külön püspöki engedélyre van szükségük, hogy hozzányúlhassanak a kehelyhez.

Utódja, Szent Higinusz továbbfejlesztette ezt a gondolatot és erre a célra elrendelte, hogy külön felszentelt egyének, az úgynevezett kisebb rendekkel bírók kezelhetik csak az egyh. szent edényeket, és teljesíthetnek szolgálatot a miséző pap körül.

Ugyanez a pápa rendelte el, hogy a keresztiség szentségének kiszolgáltatása alkalmával jelen kell lenniök a keresztzülőknek, akik aztán lelki rokonságba lépnek a keresztelttel egész életére.

I. Szent Piusz pápa alatt az eretnokség egész sora támadta az Anyaszentegyház tanrendszerét. Apostoli kitarással, körültekintéssel és törhetetlen eréllyel védte szent hitünk drága kincseit. A Gondviselés segítségére küldötte Szent Jusztint az Egyház első bölcselőjét, aki csak nemrég vette fel a szentkeresztiség szentségét és a hitujoncok szent lelkesedésével egész életét szentelte az Anyaszentegyház tanainak védelmére. Élete vége felé vérével meg is pecsételte tanítását. (167-ben)

Őt követte a pápai trónon Szent Anicétusz, akinek uralkodása alatt jött Rómába Szmirna püspöke a nagy Polykárp, az őskereszténységnek egyik

legkimagaslóbb alakja, hogy a pápával a húsvéti ünnep rögzítése körül támadt nehézségekről tárgyaljon. A kérdés Szent Viktor pápa alatt nyert megoldást (193—203). A pápa az ősz püspököt, az apostoli idők egyetlen még élő apostoltanítványát rendkívüli szeretettel és fiúi hódolattal fogadta; ez viszont Péter utódját a szeretet és hűség minden jelével tüntette ki.

Erről a pápáról jegyezte fel a történelem, hogy nem viselt szakált. Azóta — egy-kettőt kivéve — minden pápa szakáll nélkül jelenik meg az őskereszténység korából reánk maradt képeken. A nagy II. Gyula pápa megint szakált viselt (1503—1513).

Szent Szótér pápa is, vértanúhalált szenvedett 182-ben, a karitás, a cselekvő szeretet apostola volt. Ötöle származnak a mise közben elrendelt „kollekták”, „a szegény testvérekért való gyűjtés”, amely nemes krisztusi cselekvés az Anyaszentegyház minden részében, immár kétezer esztendő óta állandóan folyik, és a Krisztus szeretetétől való emberi jósnak csodálatos megnyilatkozása. Ennek a pápának uralkodásába esik Szent Ceciliának, az őskereszténységnek egy legnemesebb szentjének vértanúsága (177-ben).

A benső harcot az eretnekek ellen *Szent Eleutheriusz pápa*, Szent Szótér utódja, is folytatta. Valóságos apostoli szellem töltötte el lelkét. A hit terjesztése volt törekvésének főcélja, amelynek érdekében mindent megtett, ami Márk Aurél császár idejében, amikor viszonylagos béke uralkodott, lehetséges volt. Ő küldötte az első hit hirdetőket Angliába, Luciusz kiskirály kérelmére. Elrendelte, hogy senkit sem szabad elmozdítani hivatalából, ha előbb be nem bizonyították bűnösségét. És nem volt szabad ítéletet mondani a vádlott távollétében.

Szent Viktor pápával zárul a második keresztény század. Szent Polykárp által megindított húsvét-rögzítés ügye alatta nyert befejezést. Attól az időtől származik a húsvét mai megállapítása: március 21-e utáni holdtölte utáni vasárnap. Ugyancsak ő állapította meg, hogy a keresztelésnél minden természetes, tiszta vizet lehet és szabad használni.

Elrendelte, hogy egyedül Róma hivatott a püspökök fölött ítélni, és nem püspöktársai.

Szent Ferenc oly szegény, mint Krisztus s azért szegény, amiért Krisztus. Megmutatta szegénynek, gazdagnak, hogy vannak óriási értékek, melyektől a világ fölbillen s hogy ezeket kell szolgálnia pénznek, földnek, várnak, feudumnak, helebárdnak, kúriának, imperiumnak s hogy ennek az igazságnak nyomósítására s ennek a lelkiületnek a fölnevelésére indul ő ki a világra.

Prohászka.

Azonban Pócs vidékén még szükség volt a Szűzanya könnyeire. Így érthető, hogy újra megeredtek a pócsi templomban.

Itt álljunk meg egy pillanatra. A könnyező képet elvitték Pócsról Bécsbe; hogy került ide a második kép, amely 1715. év augusztus hó 1., 2., 5-ik napjain bőséges könnyeket hullatott?

Egyesek véleménye az volt, hogy a mostani kegyképet akkor festették, mikor a másikat Bécsbe szállították. Ugyanis Kassa mellett Bárcán két másolatot készítettek a képről, de volt olyan vélemény is, amely szerint Bárcán három másolatot készítettek s ezek egyike került Pócsra az első helyére.

Azonban ezt a véleményt megdönti egy írásos bizonyíték, mely abból az időből maradt fenn, amikor a második kép készült. Ugyanis *Telekessy István*, egri püspök 1715. január 8-án Nagy János ferencrendi tartományfőnökhöz intézett levelében a többek között ezt írja: „*En nyolc évvel ezelőtt egy Bécsben festett és az elsőhöz egészen hasonló képet küldtem oda (Pócsra), de hát nem nagy ott ennek tisztelete*”. (L. Kassai ferencr. Levéltárát.)

Ebből tehát világos, hogy a mostani kegyképet Telekessy István, egri püspök festette Bécsben 1707-ben. Azt írja a püspök, hogy a kép Pócsban nem részesül különösebb tiszteletben, ami őt bizonyára bántotta, mert levelének további részében azt tervezi, hogy még egy másolatot készítet a bécsi képről s ezt Kállónak adja, ahol sok a katolikus nemes ember, akik ennek a híres képnek másolatát örömmel fogadnák s nagy tiszteletben tartanák.

De az isteni Gondviselés másként intézkedett. Telekessy István, egri püspök 1715. március 3-án meghalt, így tervét nem valósíthatta meg, a pócsi kép pedig ugyanazon év augusztus 1., 2. és 5-ik napjain a könnyezés csodájával dicsőült meg, minek következtében a hívek részéről állandó osztályrésze lett a legnagyobb ájtatos tisztelet.

Újra megindult a vizsgálat s újra kitűnt, hogy Isten üzen a tévelygő embereknek Szűz Mária által. A vizsgálatot és tanukihallgatást Erdődy Gábor Antal egri püspök megbízott helyettese, Kiss János felszentelt püspök vezette, miről a hiteles jegykönyvet 1715. augusztus 25-i kelettel megtaláljuk az egri érseki irattárban.

Ez az oklevél, valamint az akkori egri püspök 1715. szeptember 19-én kelt nyilatkozata, Pócsot Szűz Mária kegyhelyének nyilvánítja.

Hogy ez tényleg az Isten akarata, bizonyítja a számtalan csoda és csodás imameghallgatás mely a pócsi Szűz Mária segítségül hívására s közbenjárására részben Pócsban, részben vidékén történt.

A pócsi Szűz Mária második csodálatos könnyezése után már nem lévén elegendő az eredeti fatemplomocská a tömegesen járó zarándokok befogadására, Bizánczi György Gennadius püspök 1731. évben nagyszabású templom építésébe fogott. Közbejött halála miatt az építkezést nem fejezhette be, hanem utódai, Olsawsky Simon, Blazowsky Gábor és Olsawsky Emmanuel püspökök folytatták tovább az építést. Az építkezés azonban igen lassan haladt, mert az építőanyagot a messze Tokajból vasúti hiányában szekereken kellett ideszállítani. És ki tudná megmondani, meddig tartott volna, ha a Gondviselés

keze az építés menetét meg nem sietteti? Károlyi Ferenc gróf súlyos beteg volt a lábára, mankón kellett járnia. Gör. kat. vallású jószágkormányzójától hallotta a pócsi kegyhely híret s ő is a pócsi könnyező Szűz Máriához folyamodott gyógyulásért. Meg is gyógyult, mankói feleslegessé váltak. Halálból hozzájárult a templom és zárda további építéséhez.

Giotta: Szent Ferenc a halálos ágyon testvérei körében.

A templom építése 1756-ik évben fejeződött be, a zárda 1749-től 1751-ig épült, melybe 1753-ik évben a Nagy Szent Bazil-Rend tagjai költöztek be s mint a kegyhely őrei és birtokosai ma is ott vannak. A zárda vezeteli egyben a helybeli parochiát és ötötanerős elemi iskolát tart fenn.

Nagyjelentőségű még a kegyhely történetében az 1905. esztendő. Ez év december 3-tól 19-ig, majd még dec. 30-án és 31-én újra a könnyezés csodáját mutatta a pócsi Szűz Mária. Mind az egyházi, mind a világi vizsgálat megállapítása szerint ez a könnyezés is csodálatosnak, természetfölötti okból eredőnek mondandó, mert a leggondosabb vizsgálat sem találta nyomát emberi mesterkedésnek vagy más természetes oknak. A tanúk nagy része ma is él, akik elmondják, hogy a csodatevő Szűz könnyei lassan, de kristály tiszta ragyogásában peregtek; könnyezés alatt az Istenanya arca sötétebb lett s a szem fehérsége pirosra változott.

A rózsaszínű selyem párnácska, amelyre ez évben a Szűzanya könnyei hulltak, berámázva a templom falán függ a képállvány jobb oldalán.

Ezekben adtuk a máriapócsi könnyező Szűz Mária kegyhelyének rövid történetét. S ha végigtekintünk a kedves histórián, örömmel mondhatjuk el a zsoltárossal: „Magasztosak, Uram, a te műveid, mindeneket bölcsen intéztél!”

Mert az Isten bölcsessége a máriapócsi kegyképpel csakugyan elérte magasztos célját, s mondhatjuk egyben, hogy a máriapócsi kegykép teljesítette hivatásának második részét is. Első hivatása volt a görög orthodoxok megtérítése és a bécsi züllött erkölcsök megjavítása. Ezt teljesítette az első máriapócsi könnyező kép, amely ma Bécs templomának a főoltárán áll. Második hivatása volt a katolikus hit fenének felragyogtatása, megőrzése és ajánlása a protestantizmussal szemben.

XII. Piusz pápa főpásztori körlevele az Egyházzól

Kik az Egyház tagjai? Az Egyház tagjai közé azonban csak azokat lehet számítanunk, akik az újjászületés fürdőjében részesültek, az igaz hitet vallják és sem önként, szánalmas bukással, e test szervezetéből nem vonták ki magukat, sem pedig a törvényes tekintély valamely súlyos véték miatt őket abból ki nem zárta. Az apostol mondja: Mindnyájan egy Lélekkel egy testté kereszteltettünk, akár zsidók, akár pogányok, akár szolgák, akár szabadok. Ezért, aki az Egyházra nem akar hallgatni, azt az Úr parancsa szerint pogánynak és vámosnak kell tekinteni. Következésképpen egy és ugyanazon testben és annak egy isteni Lelkében nem élhetnek azok, akiket akár a hit, akár a kormányzó hatalom tőle elválaszt. Nem kell azonban azt gondolnunk, hogy mert az Egyház teste Krisztus nevét viseli, már e földi vándorlás idejében is csupán olyan tagokból áll, kik a szentségben kitűnnek, vagy akiket Isten az örök boldogságra eleve elrendelt. Üdvözítőnk végtelen irgalmának tudható be, hogy e misztikus testéből nem zárja ki a bűnösöket. Ugyanis nem minden bűn, nem is minden súlyos bűn választja el az embert természeténél fogva az Egyház testétől; bár kétségkívül elválasztja a szakadarság, eretnokség és a hittagadás bűne. Irtózni kell a bűntől, mert az a Megváltó misztikus tagjait bezennyezi; de nagy szeretettel karoljuk fel azt, aki bár vétkezett, de megrögzöttségével nem tette magát méltatlanná a hívek közösségére; tevékeny szeretettel lássuk benne Jézus Krisztus beteg tagját.

Eddig fejtegetésünkből kitűnt, hogy az Egyház

Benedetto de Maiano: Szent Ferenc Atyánk a szent sebhelyeket kapja az alvornál jelenésben.

testhez hasonlítható. Most az van hátra, hogy világosan és pontosan kifejtjük, miért nem akármilyen testnek, hanem éppen Jézus Krisztus testének kell azt mondanunk. Ez azért van, mert a mi Urunk ennek a titokzatos testnek alapítója, feje, fenntartója és üdvözítője.

Krisztus az Egyház testének alkotója. Az isteni Megváltó az Egyház titokzatos templomának építését akkor kezdte, amikor prédikálva törvényeit adta; akkor fejezte be, mikor megdicsőülve a keresztben függött; végül akkor nyilvánította és hirdette ki, amikor tanítványainak látható módon elküldte a vigasztaló szent Lelket. A Megváltó halálával az eltörölt régi törvény helyébe az Újszövetség lépett. Ekkor kapta meg Krisztus törvénye (annak hittitkaival, intézményeivel és szent szertartásaival) a szentesítését Jézus Krisztus vére által. Meghalt a régi törvény, hogy helyt adjon az Újszövetségnek, amelyben Krisztus apostolokat választott alkalmas szolgálóknak. A vére által létrehozott Egyházat Pünkösöd napján az égből alászállott különleges erővel ruházta fel.

Krisztus feje az Egyháznak. E misztikus testnek, az Egyháznak, Krisztus nevét kell viselnie, mert Szent Pál mondja: **Ő** e testnek, az Egyháznak a feje. Nyilvánvaló először, hogy Istennek és a Boldogságos Szűznek Fiát már kimagasló méltósága miatt is az Egyház fejének kell nevezni. De ki van magasabb helyen, mint Krisztus, az Isten, akit mint az Örök Atva Igéjét, minden teremtmény között elsőszülöttnek kell tartanunk. **Ő** az egyetlen közvetítő Isten és az emberek közt, csodálatos módon egybekapcsolja a földet a mennvel. Minthogy pedig Krisztusnak ennvire kimagasló a méltósága, teljes joggal **ő** az egyedüli, aki az Egyházat kormányozza. És így ez oknál fogva is a fejhez kell hasonlítanunk. Isteni Megváltónk az egész kereszténység kormányrúdját a kezében tartja. Földi tartózkodása idején törvényeket, tanácsokat, intelmeket adva, soha el nem múltó igékkel tanított minket, olyan igékkel, melyek minden korszak emberei számára a szellem és az élet igéi. **Ő** adott hármast hatalmat apostolainak és azok utódainak, hogy az embereket tanítsák, kormányozzák és megszenteljék.

Krisztusnak ez a **kormányzó** tevékenysége háromféle. Először: titokszerű és rendkívüli kormányzás. Uralkodik ugyanis az emberek lelkében és még a lázongó akaratot is tetszése szerint hajlítja. Az Egyház vezetőinek hivataluk hűséges és credményes betöltéséhez világosságot és erőt ad. Főleg nehezebb időkben az életszentség fényében tündöklő férfiakat és nőket támaszt Egyházában. Másodszor látható módon kormányozza a római pápa által. Az egész általa alapított látható vallási társaság kormányzását az apostolfejedelmre bízta. Hiszen **Ő**, a végtelen bölcsesség, nem hagyhatta látható fej nélkül Egyházát ezt az egy testet alkotó társaságot. Péter felsőbbsege csak abban áll, hogy Krisztus helytartója; így tehát csak egy legfőbb feje van ennek a testnek és ez Krisztus, aki a nélkül, hogy abbahagyná Egyházának titokzatos módon való közvetlen vezetését, személynéknél földi képviselője által látható módon is kormányozza az Egyházat.

Veszedelemes tévedésben vannak tehát azok,

akik azt hiszik, csatlakozhatnak Krisztushoz, az Egyház fejéhez a nélkül, hogy földi helytartójához hűségesen ragaszkodnának. Hiszen e látható fej elváltatásával és az egység kézzelfogható kapcsolatainak lerombolásával a Megváltó misztikus testét annyira homályba burkolják és eltorzítják, hogy az örök üdvösség révpartját kereső emberek azt meg nem láthatják és rá nem találhatnak.

Az Egyház harmadik kormányzási formája a püspökök által történik. A püspökök egyházmegyéikben Krisztus nevében igazi pásztoroként legeltetik és vezetik a rájuk bízott nyájat. Ezt azonban nem teljesen önálló joghatóság alapján teszik, hanem a római pápa jogos hatalmának alávetve; jöllehet saját hivatalukból eredő joghatósággal bírnak, melyet közvetlenül maga a pápa ad meg nekik. Ezért a népek bennük az Isten által rendelt apostolotudókat kell tisztelnie. Bármily magas földi előjárónál jobban illik a Szentlélek olajával föltekint püspökökre a zsoltáros mondása: Fölkentjeimet ne bántsátok!

Ezért nagy szomorúsággal tölt el Bennünket az a hír, hogy sok püspöktestvérünk azért, mert szívből gondiát viselik a nyájnak; mert illő odaadással és hűséggel őrzik a hit őreájuk bízott szent kincsét; mert az isteni kézzel az emberi szívekbe beírt leg-szentebb törvények tiszteletbentartását sürgetik és mert a reájuk bízott nyájat a legfőbb Pásztor példájára a ragadozó farkasoktól védlemezik, üldözést és zaklatásokat szenvednek, nem is csak a saját személyükben, hanem — ami számunkra még kegyetlenebb és fájdalmasabb — ez az üldözés a gondviselésükre bízott nyájat, apostoli segítőtársainkat, sőt még az Istennek szentelt szüzeket is éri. Ez a jogtalanság a mi saját sérelmünk is. A mi becsületünk az egvetemes Egyház becsülete; és akkor részcsülünk Mi csakugyan megbecsülésben, ha egyiküknek sem tagadják meg az őt illető tiszteletet.

De Krisztus feje az Egyháznak azért is, mert az Egyháznak és az Egyház tagjainak tevékeny közreműködését kívánja meg az üdvösség munkájában. Valamint feje azért is, mert az ő példája által nyuitott szentség felé kell törekednünk. Legfőként pedig azért feje az Egyháznak, mert ő árasztja a hívekre a hit viláosságát; ő halmazza el a lelkipásztorokat, hittudósokat, elsősorban pedig földi helytartókat a tudomány, értelem és bölcsesség felsőbbrendű adományával, hogy a hit drága kincsét hűséggel őrizzék, bátran védelmezzék, buzgó odaadással magvarázzák és gondozzák. Végül feje azért is, mert nála nélkül semmit sem tehetünk: Ő föle van a megszentelő kegyelem és az élet ereje.

Krisztus az Egyház létének a fenntartója is; az Egyház Krisztusnak mintegy második éniét alkotja. Maga Krisztus az, aki az apostolok küldetése révén keresztel, tanít, kormányoz, old és köt, felaiánlja és bemutatja az áldozatot. A Szentlélek által Krisztus élteti az Egyház tagjait, ahogy a szőlőtől táplálja és teszi gyümölcsözővé a vele összenőtt szőlővesszőket. Ennek a Léleknek mint láthatatlan életelvnek kell tulajdonítanunk az egyházi test összes részeinek kapcsolódását egymás közt és isteni Föiükkel.

Végül Krisztus az Egyház üdvözítője is; bár Ő mindenkinek üdvözítője, mégis — mint Szent Pál mondja — különösen a híveké.

Az Egyház misztikus test

Ez a misztikus test élesen megkülönböztetendő Krisztus valóságos emberi testétől, amely most az égben az Atya jobbján van. Hasonlóképpen az Egy-

ház misztikus teste nem valamilyen fizikai test; mert hiszen tagjai személyek, nem pedig egyszerű fizikai tagok; tehát mindenik öncélú, nem pedig célos alárendeltje az egésznek, a közösségnek. De az Egyház nem is merőben erkölcsi test. Mert a merőben erkölcsi testületben nincs más egységesítő tényező, mint a közös cél és az erre a célra irányuló összefogás a tekintély által. Az Egyház misztikus testében azonban a tagok összefogásához még más benső egyesítő tényező járul, mely valósággal jelen van és erőt képvisel mind az egész szervezetben, mind annak egyes részeiben. Ez az egységesítő tényező a maga kimagasló természeténél fogva messze felülmúlja minden fizikai test vagy erkölcsi testület egységesítő erejét. Ez a tényező természetfeletti, sőt végtelen és teremtetlen: maga az Isten Lelke.

Az Egyház tehát nem csupán jogi és szociális tényező. Sokkal felsőbbrendű, mint bármely más emberi közösség; annyira felette áll ez utóbbiaknak, mint amennyire a kegyelem a természetet, az örökké való dolgok a mulandókat felülműlják. És bár azok a jogi elvek és törvények, melyek az Egyháznak mintegy támaszai, sőt összetevői, magában az isteni Krisztustól kapott alkotmányban gyökeresnek; mégis a Megváltónk Lelke az, aki által a keresztények társasága messze felülmúlja az egész természetet.

Súlyosan tévednek azok, akik önkényesen az Egyházat valamilyen rejtett, láthatatlan közösségnek gondolják; de azok is csalódnak, akik azt vélik, hogy az Egyház csupán emberi intézmény, melyet csak a fegyelem, a külső szertartások tartanak össze, de amely nem forrása a természetfeletti életnek. (Folyt. köv.)

Benedetto da Maiano: III. Hónor pápa jóváhagyja Szent Ferenc Atyánk szabályait.

Mindent az Istenért

Schnattner Szigfried, O. S. B.

Mi is elmondhatjuk P. Kiss Szaléz ferences házfőnök könyvéről azokat a súlyos szavakat, amelyeket ő mondott egy könyvről ép a minap: „Kevés könyvet olvastunk ilyen élvezettel. Át- és átolvastuk oldalait, mondatait újból, hogy könnyebben és teljesebben érthessük meg mondanivalóit“. Pedig oly egyszerű, természetes, annyira világos a beosztása, anyagelrendezése, olyan magátólértetődő, amit nyújt és ahogyan nyújtja. Ritkán akad könyv a kezünk ügyébe, amely oly keresetlen közvetlenséggel, tömör, gördülékeny és magvaros stílussal közli tartalmát, mint P. Kiss Szaléz legújabb műve: *Mindent az Istenért*.

Lechner Mária Franciska alapítóánya egyéniségének lebilincselő életrajza e munka. Amerikában jelent meg először, ahol P. Kiss Szaléz csodálattal látta Franciska Anya alkotásának, az Isteni Szeretet Leányai Társulatának óriási munkáját, áldozatos életét.

De jó, hogy megírta, de jó, hogy biztatták, köszönet, hogy megjelent a Magyar Barát kiadásában 111 oldalon ez a „jóakarattal készült könyvecske“.

Megnyugtatjuk P. Kiss Szalézt: munkája elérte célját. Amit magyarhonban egy könyv elérhet, *Mindent az Istenért*: elérte. Három hét alatt 23 híján ezer darab fogyott el belőle! Izléses, szép kiállítása, címképe méltán biztosította a Magyar Barátnak is azt a sikert, ami még egyetlen kiadványának sem jutott osztályrészül eddig.

Igen örvendetes, hogy épen P. Kiss Szaléz írta meg és épen *így* írta meg Franciska Anya életét. Mert az életrajzoktól általában — igen sokan félünk. Legtöbbször sablonos adathalmazok, lélektelen egymásután-közlemények, farsztó elbeszélések színtelen sorozatai.

De nem így a *Mindent az Istenért*. Tíz fejezetben, mindvégig lebilincselő hangnemben tárgyalt színes életregény. Az író szinte aggasztón vigyáz arra, hogy sohase haladja át azt a hajszálfinom vonalat, amelyen túl irreális mesévé ködösülne és elvesztené valóságérzetét, tehát lélektelenség hatásait. Bizonyosságai ennek az egyes fejezetek végére illesztett sorok, amelyek gondolkodásra késztetnek és feltétlenül indítanak. Látszik, hogy kimedítált fő írta a lapokat. Elég elolvasni csak egyetlen fejezetet, mondjuk pl. Az *égő csipkebokrot*. Valami belülről áradó természetes melegséggel, a közvetlen hang bájos művészetével, az elmélkedő lélek képzeletének friss lendületével mutatja be a fejezet Franciska Anya szeráfi szeretetét. Ilyen misztikus, finom érzéseket a legtöbb életrajz egyszerűen elsikkaszt. S a szeretetből táplálkozó tevékeny aktivitást oly ügyesen állítja P. Kiss Szaléz műve fókuszába, hogy talán nem túlzunk, ha azt állítjuk, hogy az újabb időkben a lelki élet rejtett szépségeit ilyen eredeti úton és ilyen vonzóan senki sem hozta közel hozzánk.

Nincs egyetlen epizód a könyvben, amely csak parányit is elhomályosítaná a központi témát: Franciska Anya egyéniségének hű ábrázolását. Ezért lesz az életrajz, minden közbeszótt elmélkedés ellenére is egységes tónusú. Minden szín, hasonlat, példa csak arravaló a szerző kezében, hogy a lehető leghűbben mutassa be olvasói előtt ennek a rendkívüli egyéniségnek ezerrétű, eseményekben, szenvedésekben és mindenekfelett eredményekben gazdag negyedszázadát, amely a könyv írója szerint is és szerintünk is: *emberileg érthetetlen*. Mit tudott Franciska Anya alkotni, mily nagylelkű volt, mennyire hőse az önmérsztésig menő kötelességteljesítésnek! Egy gyenge nőben, mennyire tud diadalmaskodni a kegyelem és a kötelességteljesítés harmonikus egysége. Azért, mert mindent csak Istenért tett a bölcsőtől a sírig ez az új Mózes, és hozzá oly keresztény alázattal, hogy állandóan Istennél lakozott, gyermeki, csodás bizalommal. Égő csipkebokor Franciska Anya, világít testvérnek, melegít szegénynek és ellenségnek, könnyes mosollyal a szenvedések közepette, mert örökre Istennel van együtt.

Nincs a könyvnek egyetlen öncélú részlete sem, nincsenek túlzásai, irreális kisiklásai, a szerző tolla minden szó értékét és minden szín szerepét ismeri. Az arányoknak ez az érzéke egészen bölcs és higgadt lélekismerőre és vezetőre vall.

Gyönyörű példa szavaink igazolására a *Keresztény alázat* c. fejezete a könyvnek. P. Kiss Szaléz sehol sem túloz, nem akar sokat, nehogy „elnezze a dolgokat“. Nem akarja idealizálni Franciska Anyát a valóság rovására. A nagy Alapító asszony életét és lelkületét roppant tárgyilagosan és rendszeresen jellemzi s állítja be lélektani és misztikai keretekbe. Szinte kiérezhető gyönyörrel száguld biztos talajon, a fentkölt eszmék világában.

A könyvet ezzel a gondolattal tettük le: mily jó, hogy nekünk valaki ezt mind elmondotta erről a rendkívüli teremtményéről a jó Istennek! Hisz az Isten kegyelme minden népnél termel szenteket és hősokeket, csak nem minden nép egyformán ügyes és buzgó nagyjainak nyilvántartásában, ismertetésében és tiszteletének gyakorlásában. A világ minden tájékán szerteszórt 8 tartományban és ennek 139 zárdájában mindenütt büszkék lehetnek Franciska Anya leányai és tisztelői a magyar tollal megírt magyar nyelvű regényes életrajzára az Alapító Anyának.

Egy alkalommal ilyen kijelentést tett Franciska Anya: „Ha egyszer Istennél leszek, kérni fogom, hogy a Társulat mindig szegény maradjon“. Ha egyszer Istennél leszek...

Azt hisszük, ott van.

S ha egyszer eljő az idő, hogy oltárra emelkedjék, P. Kiss Szaléz szép munkája lesz előtte a magyar föld legelső virágszála.

csanádi érsek-püspököt kísértük utolsó földi útjára az elmúlt napokban. Egyikét a magyar katolikus élet utolsó félszázada legnagyobbainak.

Prohászka mellett a magyar katolikus megújulás leghatásosabb apostola, a magyar szellemi mozgalmak irányító lelke, nemzetnevelésünk mestere, az ifjúság barátja, a megcsonkított magyarság vigasztalója szállt benne a sírba.

Az előkelő lelkiség ember volt, a fenség és közvetlenség, a tekintély és alázat, a tudás és hit rendkívül szerencsés összhangja ölelte körül egyéniségében. Klasszikus egyházfejedelem jelent meg benne. Szónoklata a kimérttség és választékosság, a tudatos pátoz és fegyelem, határozott biztonság és logika egysége. Az emberek elméjéhez szólt elsősorban, a meggyőzés észbeli eszközeit használta, az érzelmek csak visszhangjai és kísérői voltak esztétikailag is kellemes megjelenésének, hangjának és gondolatmeneteinek. Nem a kormányférfiak és uralkodó akaratok embere, aki hatalmi kényszerrel irányította a tömegeket. Ő a szelidség és a lelki fölénység, az igazság és az apostol, a művész és a lángelme erejével hatott kortársaira, s ez a belső nagyság minden erőfeszítés nélkül szerzett elismerést nevének és rendkívüli egyéni értékeinek. Vele természetesen annak az eszmének, amelynek szolgálatába szegődött. Elsősorban az Evangéliumnak!

Megkönnyezzük a testében tőlünk távozó egyházfejedelmet, de hálás lélekkel őrizzük meg szellemét, nagy eszméit, gazdag jelleme lelki hagyatékát! Nyugodjék békében, Jézus, Mária szent nevében!

A kis Jose szíve

P. Schrotty Pál O.F.M. tartományfőnök legújabb művéből

Az aleppói Kollégium udvarán vagyunk. Nagy köfal választja el a várostól. Egyik sarkában köpadok, virágzó bokrok; amott virágzó leánderfák, fügefák, babérok, eukaliptuszok váltakoznak egymással a világos és haragoszöld legkülönfélébb árnyalatában. José kedvelt helye a fáktól beárnyékolta köpad. Most is ott ül, könyvvel a kezében és csillogó szemmel figyeli a nyüzsgő, hancúrozó fiúkat, akik a játékidőt itt töltik élénk zsvajjal.

José nagy, mely szemében benne tükröződik az egész színes és mozgalmas kép. De ő most nem vegyül a vig, zajos társaságba. Valami észébe jutott. Hazagondol: amikor még a követség rózsaszálta kertjében játszadoztak Konstantinápolyban. Amikor üveggolyókat és mozaikdarabkákat gyűjtöttek... Ő, ez már „régen volt” és ő, ő már nem gyermek, hanem komoly nagy fiú, aki nagy, nagy útra készül... És ekkor belesajog szívébe ez a szó: Anyám! Látsz-e engem Anyám? Nem felejtlek sohasem!

Továbbszövi gondolatait.

Eszébe jut a Padre! A Padre, akivel ő annyit sétált Konstantinápoly zeg-zugos utcáin, aki őt elvitte a Rózsák szigetére, akinek minden reggel minisztrált s aki őt idehozta, a „tudomány csarnokába” a sok fiú közé. Hol van most a Padre? Valami olyant hallott, hogy egy időre hazatért, hová is? Haza, az ő hazájába, Magyarországra. Igen oda,

hiszen erről egyszer mesélt is neki, amikor egy nemesszívű fejedelmet emlegetett, akinek teste ott pihent Nagy Törökországban. Magyarország? Hol is van az? S José élénk képzelete egy távoli szép országot varázsolt lelke elé... hullámzó búzamezőkkel, hegyekkel, völgyekkel, tiszta városokkal, magyar gyerekekkel; de ki tudja hogyan rajzolódott mindez lelkébe, hiszen olyat még nem látott! És szívében végigsuhant: „Hol van most a Padre?”

Egyszerre a csengő hangja futott végig a tágas udvaron. Megjelent a Padre Maestro. Leveleket hozott a fiúknak hazulról. Futottak is mind feléje. „Nekem is! Nekem nem jött Padre Maestro?”

José már befejezte az olvasást. Szíve elszorult. Neki nem ír senki. Atyjának nincs érkezése, nem is tud jól írni. Anyja, ő, ez tudna írni, de már nem írhat.

Es megis, most az ő nevét kiáltja a Padre Maestro.

„José, leveled van... messze Magyarországból”.

Mind odafutottak. Mutasd, mutasd...

Es José boldogan forgatta kezében a Padre levelét, messzi Magyarországból. Gondoltak öreá: „Nem felejtlek el, kis José! Isten oltalmazzon! Pax et Bonum!”

A fiú szíve megdobbant és eltelt örömmel: Pax et Bonum!

A gyermekmosoly országában:

HATVAN

Alig lépünk a hatvani vasúti vas-felüljáró folyosójára, máris zene és gyermekhang üti meg a megtört utazó fülét. A vasúti delta felső sarkának a tájáról, kerítéssel körülvett kis térségről, alig megfogamzott csemetefák tövéből veri a szél a vándorhoz ezt a vásári zajra emlékeztető, s mégis ünnepi lármát. Gyermekek hintáznak, ugrádoznak, körbe játszadoznak, a hangszóró lemezeket közvetít, felnőttek s gyermekek nyüzsögnek az aránylag elég kicsi térségen. S amikor az ember betoppan, úgy érzi, hogy a világ legszebb szigetére lépett. Itt nincsenek árnyas fák, nem tükröznek kék tavak, nem hallik az üzleti emberek csalogatása, — itt mindenki örül, nevet, gyermekké változik még a felnőtt is. játszani szeretne min-

A körhintán terem a gyermekszereget.
Háttérben Szilveszter Atya és három munkatársa
ép a játszótér műszaki munkájából jövet.

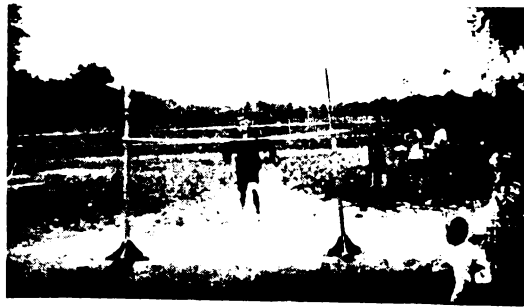
denki. Itt gyermekké kell válnunk! Ez az öröm, a béke, a gondtalanság hazája! A gyermekmosoly országa! Vagy ennek az egész világot behálózó hatalmas birodalomnak egyik híres állomása: Hatvan!

A legnagyobb jót az teszi velünk ma, aki mosolyt csal az ajkunkra, s elfeledtetni velünk, hogy nagyok vagyunk, hogy gondjaink vannak, hogy keserű cseppel tartogat minden percünkre az élet. S amikor már mi nem bírjuk gyermeki egyszerűséggel, s komolyra fanyalodnak körülöttünk a gyermekarcok is, közénk küld az Isten egy mosolyt Szent Ferenc Atyánk arcából, hogy szebb legyen tőle az élet, nevéssenek a gyermekek, s felderüljön a mi arcunk is. Hatvanban is így jártunk. Oly komoly gépezet őrli a szülők idegét: mozdonyvezetés, váltókezelés, kocsirendezés, vonatérkezés és vonatindulás, blokkrendszerek fegyvelme, ezer élet veszedelme, — s a fordulónál szellő libbenti egy mosolygó barát ruháját, kuszálja haját, s amint kiáll kora

délután a még kopasz térre, kiszabadul otthonából minden gyermek, hogy visszamosolyogja a ferences derűt, s belekacagja minden otthonba a békét, szeretetet és gyermeki örömet. Ki hinné, mekkora egy kacaj hatalma, s hogy változik meg a világ egy tiszta és kihancurozott gyermekszemtől. Ma missziója van a gyermekmosolynak az otthonban és a társadalomban. Aki pedig a mosolyt fakasztja, — misszionárius! Az Ég követe!

Hogy a gyermekek mit csinálnak, nem nehéz kitalálni. Játsszanak. Az egyik csoport függő-hintán, a másik deszkahintán dobja duhaj kis testét a levegőbe. Egyszerre csak a körbejáró bicikli-vonaton teremnek vagy huszan is egyszerre, s hajtanak, versenyt futnak a mesék világába, a soha meg nem közelíthető végtelenségbe. Itt atléták javítgatják a magasugrás világrekordját, ott kicsiny gyermekek homokvárat építgetnek nagy komolysággal. S a mulatságos tülekedésre szelíden mosolyog Kis Szent Teréz és Don Bosco Szent János fehér szobra... Tehát szórakoznak az apróságok, úgy mint másutt, csak többen vannak, szebben játszadoznak, sokan ugrádoznak, s élvezik, hogy két-háromszázan is vannak, s a főváros tele van hangjukkal, zenéjükkel, csattogó kacagásukkal.

Egyszerre csak csengetés hasítja meg a levegőt. Ének esendül a kis „madárkák“ ajkán, bábszínház függőnye gördül föl hirtelen, s kezdődik a játszótér nevelőmunkájának leghatásosabb része. Kórus. bábszínház...! Vagy tízéve minden ferences hitoktató álma egy mozigép volt! Hittünk a mozi hatalmában. S amint a film százszor is változatlanul ugyanazt perogte, szerettük volna kisiklasztani a szallagot, s a képeket kiegészíteni, jobbat, találóbbat mondani, valamit abból, ami ép ma történt, amit most kitűnően felhasználhatnánk, aminek ma robbanó sikere, tanulsága lenne... De a gép nem engedett, csak pergett, dobta a képeket, nem igazodott hozzánk s az iskolaülethez... S amint a gyermekszereget és nevelés géniusza a vetített ké-

Itt javítják a magasugrás világrekordját.

pek közt suhogott, s a tisztelendő bácsi szeme előtt más képeket mutogatott, egyszerre csak fellángolt az ötlet: bábszínházat építsünk a gyermekeinknek! Ne a film legyen az úr, hanem én mondjam, mutassam a mesét, a mondanivalót! Hatalmamba kerítem a bábút, s azt mondja, amit én akarok: teszi, amit én parancsolok. Nincs az a szöveg, amelybe bele ne illeszthetném a hét legtanulságosabb leckéjét, Kormos Lali csavargását, Kócos Jutka macacsságát, s hinthetek a szívekre egész költeményeket, meséket, avagy szent prédikációkat, egész hittanórákat... S megszületett a ferences hitoktató legújabb formája: a bábszínház pasztorációja. Már a teológián is tanulmányozzák módszerét, építik mesevárát, faragják figuráit... Áldja meg az Isten mind a két kezével azt a barátot, akinek lelkében az első bábszínház megépült, az első „szent” mesék megszülettek...

A hatvani bábszínház is ennek az álomnak első hajtása. Sejtik-e a jó hatvaniak, mit jelent házaik között ez az igénytelen kis színpad? Hogy váltja aprópénzre ez az egyszerű bábjáték az egész katekizmust? Mint irtja gyermekeik lelkéből korunk fonákságait? Mennyire magyarosítja hazaszeretetünket, lelki életünket, műveltségünket? Igazi magyar mesék szépségeibe ringat, sok százéves, talán még ázsiai dallamok hullámaiban fürdet... Ősi magyar emlékeket elevenít fel s tesz kincsevé az annyi felületes és idegen szellemiségtől megmételtyezett mai magyarnak... Ennek a keresztény és magyar mélykultúrának egyik leggazdagabb forrása a hatvani játszótér. Sokan talán túlzásnak tekintik ezt a tételmet. Pedig ha tudnák, mennyire nem keresztény és mennyire nem magyar az a sok hatás, amely még a jobb helyekről is lelki életünkbe szívárog, a hatvani játszótérre küldenék tanulni vallási és nemzeti hitünk és tudatunk hivatásos nevelőit, hogy ráeszméljenek arra, mi is egyáltalában a keresztény és a magyar műveltség és lélek!

Ennek a nevelő-iskolának a mestere egy barát! Ha jól megfigyeled, minden gyermek ajka egy nevet mondogat, kiált százszor is, ezerszer is egy délután: Szilveszter atya! Szilveszter atya! Talán csak az édesanyjukat hívogatják többször... Sokan még őt sem, mert csak este látják fáradtan, napi mun-

Körbiceiklín robognak mesebéli országukba, nyilván Tündérországba.

Hinta-palinta... — éneklék Mosolyország hatvani szigetén.

kától, napszámtól összetörten... Hát ő ennek a pár négyszögöles Paradicsomnak a lelke és királya! S ami itt nevelő-hatás és zsenialitás, az ő tudománya! Nem csoda, hogy a MÁV szociális szellemtől áthátozott központi és helyi vezetősége még a csillagot is lehozná, csakhogy krisztusibb és magyarabb legyen a jövő vasutasnemzedék, melegebb s derűsebb legyen az otthon, boldog gyermekmosolytól ragyogjon az egész Föld!

— i —

Néhány piros szívet...

Vonatra szálltam. Reggel volt, ködös,
Keletről napsugár jött, fénylő és vörös
Sugárral csókolta a földet.
Négy gyereket vittem, négy maszatos kicsit
Tíz, hát, három évest, és egy egész picit
Szomorú szívvel a Menhelyre vittem.
Kékszemű kis szöske megfogta a kezem,
Ragyogó szemében láttam tekintetem,
Es elgondolkoztam...
Az apát elvitték, munkatáborban él.
Az anya a fegyház falainak mesél,
S a négy kicsi nálam...
Mi vár még reátok, kicsi apróságok?
Ne féljete, Isten gondol majd tiralatok.
Csak ti jöke legyetek...
Ily szavakat mondtam, nem is tudom hányszor,
Ismételtem pár szót, és lelkem, mint máskor,
Most is lelket nézett...
Négy ártatlan, fehér, gyermeklelket láttam.
Es életútamon egy percre megálltam,
S gondolkoznom kellett...
Mért büntet az Isten négy ártatlan lelket?
Mért kell elögtétel? Es ezektől kellett
Istennek könny, nyomor?...
A szülök bünéért miért szenvednek öke?
Es mért nem a szülök, a nagy világ-verök?
Mért e négy apróság?...
Feleletül szél fujt sárga búzatáblát...
Sárguló búzának aranyos kalaszát,
S tarka vadvirágot...
Akar-e a kalász lengeni a szélben?
S akar-e pacsirta szállni fenn a légben?
Van-e akarátuk?...
Isten így akarja, legyen hát! — ezt mondom,
S a négy piros szívet két kezembe fogom,
S úgy vigyázok rájuk...
Lauly László.

„ÉGI DAL” LYRA COELESTIS

(Vásárhelyi Andrától—Simon Jukundiánig)

Váth János.

Két ferences életét figyeljük, mint határkövet az „égi dal” magyarországi fejlődésében. Vásárhelyi a kezdő mérföldkő, Simon Jukundián a zárókő. Most már olyan bő irodalommal rendelkezünk, hogy bátran neki vághatunk a Jákob-létra meglépésének. A honi nyelv lassan-lassan zengetettség nemeseedik a deáki széptudományok átültetésére. A kereszténység befogadásától jó pár száz esztendő telik el, míg Vásárhelyi önálló hazafiasságtól fűtött szépségére rátalál. Addig, még az „Omagyar Mária-síralom” se kivétel, bizony csak többé-kevésbé sikerült átköltés, utánaérzés, művészbizb, vagy gyarlóbb köntösben.

Eleinte, akár az ósdalok, a magyar kat. költészet is egy-egy foszlány. Köszörületlen drágakő, mint ezt töredékek igazolják: „Édes anya, bódog anya, Virágszülő Szűzmária” — „Bizony róza tüvis nekül”, „Csillagoknak szent szerzője”. A *Nádor-kódex* (1508), melyet felfedezésekor István-nádor tiszteletére bérmáltak így, már első kótás énekes-imádságos kéziratunk. Külföldi sem előzi meg igen szabadkézzel vont ötvonalasságát s ütemosztálatlan aprófejú kótáit. Szinte símogató szeretettel szemléljük e becses emléket, amely igazolja, hogy a dallam örökebb a szövegnél. A *Nádor-kódex*szel egyírású a legértékesebb Peer-kéziratunkat tartalmazban. díszben s korban megelőzi a *Festetics-kódex*. Kinizséné Magyar Benigna imádságos könyve, melyet *Kenesei Pál* paulinus írt s látott el szebbnél szebb iniciálékkal. A tudomány azzal magyarázza a magyar imádságos könyvek gyakoribbságát a XV. századtól kezdve, hogy egyre kevesebben tudtak latinul a hívek. A humanista műveltség korában feltételezhetően többen beszéltek s olvasták a deák szót, ám az új kor szele fordulatot jelentett a hazai nyelvek felé. A nyugati népek művelődése után igazodó kultúránk sem maradhatott le e versenyből. Egész sor legendánk, énekünk, imádságunk, elméikedésünk szólal meg tájszavassá honi nyelvünkön.

Vásárhelyi András „Angyaloknak Nagyságos Asszonya” kezdetű éneke a Peer-kódexben maradt ránk legteljesebb formájában. Töredék s változat más-más kéziratban is előfordul. Vásárhelyi a reneszánsz önzertesség buzdogásával már nem rejtőzködik el, hanem a versfőkben kiírja a nevét s az utolsóban pedig érte-

sít bennünket, hogy Pesten a Szentpéter-utcában szerzette énekét 1508-ban. Azt is tudjuk róla, hogy a mihácsi vészben részt vett s visszavonuláskor hősiesen védekezve elesett. Himnusza első eredeti, hazafias megszólalása a Boldogasszony segítségül hívásának. Mindazt tartalmazza, ami bizodalmat, segítségül-hívást, hódolatos tiszteletet százada a Szűz számolyához ösztördött. A későbbi Mária-énekek csak bővítik vál toztatják, árnyalják a bűnbánattól csorduló, bűnbánatra vezeklő énekünket századokon keresztül. Egyedül neki nem szolgált koráig mintául idegen remek. Teljesen magyar szívből csordult ki, áradt szét, hogy századokon át termékenyítse őseink buzdogóságát. Mert minden dicséret megilleti Őt, a mennyország királynőjét, a paradicsom megnyíló kapuját, akire árváknak szemei, özvegyek keserves szívei, szegények nyomorult ügyei, bűnösöknek bánkódó lelkei néznek fel, aki asszonyok tiszta tüköre, férfiak bajvivő fegyvere, királyok oktató mestere, hazánk választott vezére.

Rettenetes a mi bajvivásunk,
Rettenetes végső kimúlásunk.
Mert kegyetlen a mi ellenségünk,
Ha te szent Szűz nem léssz segítségünk.

A Peer-kézirat másik nagy kincse a „*Szent László himnusza*”. A hősök hőse Mária választott vitéze. Magyarország édes oltalma. „Testedben bátor, lelkedben fényes, Szivedben bátor, miként vad oroszlán” jellemzi a névtelen szerző. Az *Erdy-kézirat* Szent István királyban a hittérítő dicsőíti. Reményét fejezi ki, hogy népét nem hagyja el.

Akár a *Nádor-kódex* „Bűnösök segítsége” (*Misericordiam pia adiutrix*), akár a pompázó *Festetics-kézirat* „Üdvözlégy Mária, tengernek csillaga” (*Ave Maris stella*) és „Oh dicsőséges asszonyág” (*O gloriosa virginum*) c. énekét vesszük, fordítások, és nem eredetiek. Csak az átköltés mikéntjét dicsérhetjük. A *Bathányi-kódex*, melyből a protestánsok is merítettek sokat, szintén tartalmaz egyházi énekeket.

Telegdy Miklós érsek prédikációs könyve is adott énekeket, míg az esztergomi zsinat sürgetésére *Hajnal* Mátyás jezsuita atya össze nem gyűjtötte s díszes metszetekkel ékes könyvében ki nem adta 1629-ben imáinkat és énekeinket. Ezek a metszetek szolgálták *Balassi*

Szécsény. A szécsényi és szécsényvidéki terciáriusok akár külön tartományt alakíthatnának, annyira egyéni világot jelentenek a magyarországi világi rend életében. Nemcsak azért, mert egyetlen táj sincs ekkora létszámmal képviselve, mint az Ipolyság, nem is azért, mert buzdogóságuk az egész vidéken meglátszik, falvaik példaképei, és minden szent úgy legnagyobb apostolai a mi testvéreink, hanem azért, mert egészen kiemelkedő közösségi szellemet teremtettek egymásközt, s minden alkalmat megragadnak, hogy népes felvonulásokban, természetesen elsősorban a búcsújárásban, nyilvános

tanuságot is tegyenek az egész vidék terciárius egységéről. A nyár folyamán először *Jézus Szíve ünnepén* gyűlt egybe az egész vidék. Háromnapos ajtatosság vezette be az ünnepet, minden este *P. Jagicza* Juvenál, O. F. M. újoncmester, világi rendünk legrégebb és legkitartóbb apostola elmélkedett a nagy titokról. Magára az ünnepre kb. 6000 ember verődött össze, a ludányi plébánia hívei *Horváth* Gyula ftdó plébános úr vezetésével hárompapas menetben vonultak a templomba. A rendiek beöltözési, és fogadalmi szertartását *P. Juvenál* igazgató végezte. Az esti befejező beszédet *Lupkovits* László ipolyvarbói plébános tartotta, akinek Szent Ferenc fiahoz való ragaszkodása és a rendiek lelkipogondozásában kifejtett buzdogalma minden szavából kicsendült, s méltó befejezést nyújtott a Szent Szív ünnepelésének. Feljethetetlen volt a békéért felajánlott szentségimádási óra: ünnepi fényben úszó templomunkban csak úgy szár-

nyalt a testvérek lelke és imája. — A másik ünnep *Porciunkula búcsúja* volt. Hogy vasárnapra esett, külön is növelte látogatottságát. A környék terciáriusai bensőséges házi ünnepüknek tekintik ezt a napot. Imádság és csend jellemzi ilyenkor a lelkeket. Megható, mennyire igyekeznek búcsút nyerni, s vagy 30—40-szer is megfordulnak a templomban, hogy a szenvedő lelkeken, s jómagukon segíthessenek. — A harmadik szép napjuk a *szentkúti terciárius zarándoklat* volt. Ezt már magam is láttam, s hogy részem legyen benne, érkezésükre és búcsúzásukra én húztam az egyik harangot. Csak úgy harsogott a szentkúti völgy a páratlan szécsényi énekektől és a tiszta csengésű hangtól. *P. Juvenál* vezette őket, ő festette alá bensőséges gondolataival a zarándokok hangulatát, s mondta nevükben a beköszöntő és búcsúzó imát. A források tájáig baktattam utánuk, énekekük mindig hangosabb volt, mintha

Bálint istenes énekeinek illusztrációjával, mint azt a marosvásárhelyi Teleki-tétkában újabban felfedezett kiadás szemlélteti. Balassi őszinte megtérését bizonyítja az egyes poémák: „Istennek szent anyja kegyelmed kívánja, Lelkem nagy oltalmára“ mint az Irgalmas nagy Szűzhöz, a Boldogasszonyról való ének, s az Azon szép Szűzhöz intézett poémák illusztrálják.

Nagy vajúdasok árán, az elrendelő zsinat után majd negyedszázaddal jelent meg Kisdy Benedek egri püspök kiadásában (Toldy Ferenc szerint Ragyóczy esztergomi kanonok szerkesztésében s költésében) az első kótás katolikus énekes könyv. Ettől fogva az egri püspökök szinte kötelezőszerűen lesznek megjelenői a Cantionáléknak. Kisdy, a török elől Kassára menekül Egerből. Megalapítja a Felföld második egyetemét Kassán. A Szent Erzsébet-székesegyház protestánsok kezén. Az akadémia is kicsi helyiségben húzódik meg, de a király által elismert egyetem. Maga Kisdy Jászón székelt, a premontrai prépostságban s ott is hal meg. Rómában végezve iskoláit, szinte apostoli buzgóság lakozott benne. Régi és új deák és magyar egyházi énekek s litániák összegyűjtését sem Nagyszombatban, hanem Kassán nyomtatják ki költségen 1851-ben. Merített e karénekes könyv, amely régiben három részben látott napvilágot az Irodalmi Ritkaságok-ban, a kódexekből, a színhagyományból s újtott is. Ragyóczy költői lelke mondhatja „O fényességes szép Hajnal, Kit így köszöntött az angyal: Üdvözlégy teljes malasztal“. De más és sok szépség kikerül az esztergomi kanonok kincses tarsolyából, hogy Toldy Ferencet ily jellemzésre ragadja: „Az ő magyar jellemet tisztán fenntartó dallamok tekintetében saját szerzeményeivel e század legnevezetesebb művei közé tartozik“.

Már maga is költő a Cantus catholici új kiadója és bővítője Szegedi Lénárd, Kassán székelt egri püspök, kinek bizonyára legnagyobb lelki elménye lehetett, hogy felszentelhette és katolikus célra fordíthatta a dómot. Sok szép költői alkotással bővítette karénekes könyvét, mindegyike haladás énekköltészetünkben. Mégis csak a Krisztus királyhoz szóló férfiasan komoly, itt-ott drámai énekből idézek: „Mért feledkeztél el Rólunk teljességgel! — Jézusunk, királyunk? Látod hogy naponkint — Szenvedünk annyi kint — Csak nő nyomorúságunk. — Kinjaink epesztnek, Mégis szent nevednek Meghajol imádságunk. — Ellenség így csúfol: Istened merre hol? Ki meghallgathasson? Honnan vársz oltalmat, Atyai irgalmat, Hogy megszabadíthasson? — Isten a paizsom, velem van Jezusom, hogy lelkem megnyughasson“ és tovább szövi bizodalját, kérését. Messe felülmúlva tudatos hazafiságban az előtte megszólamló költészetet. Krisztus király himnuszát csak századokkal később közelíti meg egy kései utóda (Székely László).

Erdélyben is ébred az restauráció szelleme. Kájoni János, a csiki ferencesek ezermestere, orgonaépítő, nyomdabetű faragó, metsző, énekszerző stb. Cantionale Hungarorum címen jelenteti meg. Külön lélek szólal meg bércecs hazája ajakáról az eget felé. Az erdélyi ferences tartomány főnöke lesz; erdélyi apostoli kormányzóságát azonban megakadályozták vetélyesei. Enekszerzeményei. (En nemzetem zsidó népem, Bűnös lélek sirasd kérlek stb.) énekköltészetünk kincsei közé tartoznak. Továbbvivői az enemű fejlődésnek.

Talán legköltőibb sorokat olvashatunk Náru György Lyra coelestisében: „Oh, nemes, ékes lilium, Szép és gyönyörű rózsa, Mária, Ki szent malasztal, Mint gyöngyharmattal Neveltetted őh Mária! Isten nevel s téged kedvele, Isten fia, óh Mária!“ Az első versszaknál tovább ő sem bírja s elei módján litániás magasztalások szakadnak le ajkáról csak énekeben Mária-hoz. A dallam együtt születhetett nála, mint általában kortársainál is, a szöveggel. „A csillogó harmónia, mely oly annyira megragadja lelkünket“ újabb magyar szentek-énekeire buzdítja: Szent Erzsébet asszony életéről Áldott legyen Isten stb. Kótáinak megfejtése még ma is talány, és vitaanyaga, de megint talál az a tétel, hogy örök dallamaihoz új szöveget készített az újabb kor gyermeke, oly értékesek.

(Folyt. köv.)

Rendtársaink megérkeznek a keleti frontról. Szeretteik és rendi testvéreik fogadják őket a pécsi állomáson.

minden erejüket megfeszítették volna, hogy mennél tovább halja a Szent Szűz éneküket, s őrizze a szent völgy imájuk illatát, dallamaik visszhangját...

Budapest. Ugyancsak a szentküti völgy szentélyében keresett lelki megújulást a budai rendi község 50 testvére is. Ők már tavaly ötnapos lelkigyakorlatban erősödtek a Szűzanya közelségében. Az idén megismételték a kedves és mély hatású napokat. Most is P. Roznik Rajnér, O. F. M. vezette az elmelkedéseket. Bensőség, tartalom, szívet indító hatalom jellemezte a beszédeket. De a rendi testvérek magatartása is elsőrangú lelki fegyverzettségre vall. Itt csak az Istennek éltek a testvérek. Egy szó, minden szórakozás nélkül. Komoly gondolatokba merülten töltötték az egész napot. Biztosan nagy elményekben volt részük, s nagy lelki megújulást hozott a rendi község életének! Bárcsak a többi

rendi községek is követnék példájukat!

Sajóvárkony. Hatvan renditestvér járja ebben a községben Szent Ferenc Atyánk útját. Legnagyobb külső teljesítményeik közé tartozik, hogy többek közreműködésével megépítették a szentküti kegyhelyen a község menedékházát, s lelkesen gyűjtögettek rá a maguk körében. A szentsírhoz 500 pengős adománnyal járultak. A rendi község szellemének elmélyítésében nagy része van annak a komoly léleknevelő munkának, amelyet Farkas Pál esperes úr, és Kormos Gyula kaplán, r. igazgató úr végez a hívek és a testvérek körében. Szent Ferenc Atyánk áldja meg mindannyiukat!

Salgótarján. A hívek és a renditestvérek meghatott lélekkel vettek búcsút P. Róz Marián, O. F. M. tartományi vizitátortól, aki tízéves lelkipásztori munka után vált meg a sal-

gótarjániaktól. P. Marián a szerzetesi engedelmisség szellemében elment lelki gyermekei és az ő lelkesedéséből épült klostrom és templom falai közül, de szavai megmaradtak a lelkekben: „Dolgozzatok továbbra is ugyanazzal a lélekkel, amellyel eddig munkálkodtatok, szolgáljátok Istent, úgy, ahogy eddig szolgáltátok, árasztátok a ferences lemondás szellemét ennek a világnak, de különösen Salgótarjánban abban a hódító egységben, amelyben eddig árasztótátok! Ez a közös munka, ez az egységes szellem és Szent Ferenc Atyánk családi összetartozása örök, minden állomásomra kísérő képesolatunk!“ P. Mariánt új helyén máris új tervek ihletik, különösen a lelkigyakorlatos mozgalom fellendítése foglalkoztatja. Amint értesültünk, munkatervéről körlevelet adott ki, amelyben megjelölte programját, s jöidőre kidolgozta a papság, hívek, egyesületek, férfiak és nők lelkigyakorlatának rendjét és idejét.

FÉRFI VAGYOK!

Reggel volt még, kb. hét óra. Kint a határban néztem az aratók munkáját. Szeretem a kaszapengést, szeretem nézni, hogy dől a búza.

Az aratók közül egy munkásfiú éppen a tarisznyájához lépett. Kibontotta, s elővette a zsebkését. Szeretek elbeszélgetni ezekkel a zárkózott, puszta fiúkkal. Van bennük valami kedves vadság, valami nyers erővel párosult szelidség és szeretet. Hozzá léptem, leültem mellé.

Mielőtt enni kezdett, keresztet vett magára.

Hirtelen egy érdekes gondolatom támadt. Kíváncsi voltam, hogy látja ez a kis pusztai fia az Istent.

— Mondja csak Péter, miért szereti maga az Istent?

Rámnézett, meleg két szemével végigmért, váratlanul érte a kérdés, de megfelelt:

— Szeretem, mert hatalmas, erős és szabad. Szeretem mert férfi vagyok.

Megértettem: szereti az Istenben azt, amit Ő nagyrabecsül, magában: az erőt és a szabadságot. Szereti benne azt, amit elérni nem tud itt a földön: a hatalmasságot. Szereti, mint férfiideálját, eszményképét.

Ettől a fiútól tudtam meg, ha nem is mondta ki, hogy mindenki szereti az Istent, a maga módján. A tudós a nagy alkotót, a pap a szeretetét, a diák a bölcsességet, mindenki szereti a maga módján. Szereti mindenki, de van, aki nem ismeri meg. És sok azért nem ismeri, mert nincs ereje, hogy a fenségét magában hordja.

Piúkovich István, Mohács.

ROHANÓ ÁLMOVONATON.

Kattogó kerekék zenéjét hallgatom...
Levegőt hasítva rohan a vonatom.

Behunyom szemem, érzem, végtelen-

[lenbe szállok,

A felséges Isten trónjáiig meg sem

[állok.

Nincs is más vágyam, csak dalolva

[repülni,

Felhőszármályon szép csillagálmot

[szöni,

Közel lenni Hozzá, és mosolyt kapni

[Tőle

Boldogságot dalolni a nagy világúr-

[be.

Bence Mária, Budapest.

A SZERETET

Égő, lángoló csoda. Egy kis kiszakadt rész az Úr Szívéből, boldogság jár vele. Mindenki annyit kér belőle, amennyit akar. Hogyan van az, hogy mégis olyan kevésnek belőle van sok?...

Hogyan van az, hogy olyan sok ember magát boldogtalannak nevezi?

Mecsek Margit.

Ilyeneké a mennyek országa!

Az Úr Jézus fárasztó, napi munka után szeretne visszavonulni, hogy a mennyei Atyával társaloghasson. A tanítványok ismerik az Urat, — tisztelettel húzódnak félre. De egyszerre csak hangok törnek meg a csöndet: — tiszta csengő gyermekhangok. Lépések közelegnek arra felé, ahol a tanítványok vigyáznak az Úr pihenésére. Siető asszonyok karjaikon hozzák kicsinyeiket, tipegő apróságok bátorralan lépésekkel követik anyjukat. A tanítványok neheztelve néznek a kis csapat elé. De az ártatlan gyermekszemek vágyakozva tekintenek rájuk: keresik azt, aki szeretettel magához vonja őket.

Jézus előre jön, jóságosan tekint az Istent kereső kis csoportra:

— Hagyjátok a kisdedeket hozzám jönni és ne tartsátok vissza őket tőlem, mert ilyeneké a mennyeknek országa!

És amit annyira óhajtottak — most beteljesedik! Odamehetnek az Úr Jézushoz, szívére hajthatják kicsi, göndörfürtös fejcskéiket, bizalommal nézhetnek isteni szemébe, és áldását kérhetik. Jézus karjába zárja őket, fejükre teszi áldó kezét, és lelkükbe árasztja szeretetének minden boldogságát...

H. Szabó Erzsébet, Kecskemét.

HA NAGY LESZEK.

Ne félj Anyám, és el sohse feledd:
Szállnak az évek bár fejünk felett
Megnövök, s nagy férfi leszek, —
Akkor is a Te kisfiad leszek. [Neked

Ne félj, nem hagylak Téged sohasem
Őrizlek, mellettem az életen,
Ringó nyugszéken pihensz majd ná-

[lam.

Boldognak lássalak: ez a vágyam.

Piros rózsából koszorút, szépet
Fon megnőtt fiad, mert szeret Téged.
Jó Anyám, ha ébredsz, mondj mesé-

[ket:

Volt egyszer egy kis flacsakád Néked!
Klement Kornél, Szécsény.

ÖRÖKKÉ DIADALMASAN.

Fiatalos daccal
télben, zivatarban,
küzdve száz veszéllyel,
küzdve száz viharban,
Imádságos szívvel,
Istenbe fogódzva:
előre! —
örökké diadalmasan!!

Rajna János, Eszény.

Esti fényben havas hegyek.
Indul a két pásztoryerek.
De mielőtt elmennének,
A havason száll az ének,
Megköszönik tiszter, százszor,
Hogy Jézus örök, jó pásztor.

ELREJTŐZŐ ÉLETEK.

Fehér virágokkal, piros szőnyegekkel gazdagon díszített zárdakápolnánk átható fényben úszik. Az apácák újjongó örömeikkel fordulnak az Úrhoz, hálából új testvéreikért, akik ma tesznek fogadalmat a szegénységre, tisztaságra és engedelmességre.

A noviciák fehér fátyolban, Jézus érezhető, édes közelségében, átszellemült arccal állnak az oltár előtt. A püspök szavaira megelevenednek előttük a jövőző évek. Tudják: életük szüntelenül megújított áldozat, szent alamizsna az Isten kezében, a lelkekért. S az adománynak szépnek, az ajándékozónak derűlnek, jóbarosszba mosollyal belenyugvónak kell lennie.

Égő gyertyák fénye játszik az arckon, mirtuszkoszorú hirdeti a fejükön, hogy immár Jézus eljegyzett menyasszonnyal. Életük e perctől elrejtőzik Krisztussal, Istenben.

Aztán fekete lepel borul rájuk. Négy sarkán égő viaszgyertyák. Mint a koporsókon. Valóban halottak ők. Meghaltak, hogy új életre keljenek Krisztussal, mert „látták Őt és szerették”. Szeretetükből valóban új, teljesebb élet fakad. Minden földi érdek, röghöz tapadó kívánság, alant ember öröm fölé emelkedő élet, amely megveti a világ hiúságát, mert egyedüli ékessége Krisztus.

A kar diadalmas énekbe kezd: Te megérintetted arcomat, hogy ne ismerjek más szerelmezt kívüled.

Amikor elhagyják a kápolnát, már csak az előttük haladó, egyszerű, fából faragott feszületet nézik, amelyet nekik kell szeretetből font koszorúval díszíteniök, hiszen lelkük egyetlen szerelme függ rajta, az „osztályi jegyes”: Jézus.

Velcsov Ilona, Szeged.

több különféle nyelven olvashatnak kis követői.

Az öntudat első fakadásaitól tárul elének a kis Nénett istengyermeki lelké. Derűs, apró epizódok láncolata tükrözi vissza Isten csodálatos lélekfaragó műhelyét egy francia magánasleányka szívében. 11 éve alatt megoldani látjuk az örök emberi problémák legnemesebbjét: a megvalósult istenszeretetet. Épen ezért az elsősorban gyermekolvasóknak szánt értékes könyv végtelen komoly kincseket nyújt barátainak, Nénett későbbi kispajtásainak. Nekikvaló, szerencsés keretek között. Különös értékét épen ebben látjuk. A fejezetenkénti beszélgetés Margit néniel felettlőbb ügyes megoldás, mely megnyitja a még alig fejlődő emberszívecskék érdeklődésének útját — a mindenkit csendesén hívogató Isten felé. A „Nénett” olvasásával sokan el is indulnak a magyar gyermekek közül is ezen a gyönyörűségei úton. Ezeknek hálája lesz a fordító legkedvesebb jutaima.

A fordítás munkáját külön is megköszönjük. Lelkiekben járatos, istenkeresésben kifinomult fordító lelke cseng a szépen válogatott, magyaros szavakban, melyek hűségesen adták vissza a francia eredeti szépségeit. A lelkiélet magyar irodalma hálával teheti ezt a könyvecskét értékei közé.

P. dr. László Ákos, O. F. M.

P. Hajnal Ágoston, O. F. M.: **MAGYAR ÁLDOZAT KÍNA OLTÁRÁN.** A hithirdető Szabin testvér élete. Ferences Világmissziók 16—17. sz. 96 l.

A nagy bíboros, Newman sírfelirata jut eszünkbe: „Per umbras et imagines”. Ez a kis füzet is a siron túl Szabin testvér lelkét keresi és fedeztetni fel az olvasóval. A Kapisztránus rendtartomány büszkesége, Szabin testvér nem fejezte be munkáját. Biztos, hogy szerető-örkődő tekintettel néz le misszionáriustestvéreire. A könyv íróját biztos, hogy meleg szeretet és együttérzés sarkalhatta ilyen tartalmas és alapos tanulmányozásra, melynek eredménye most itt fekszik előttünk. Szabin testvért nem szabad elfelejtenünk soha! A kiállítás Márton mester és a Kapisztrán-nyomda érdeme.

— pb —

Dezséri Bachó László: **GYÖNGYÖS VÁROS TÖRTÉNETE 1526-IG.** Gyöngyös, 1943. 159 lap.

Kevés város dicsekedhet oly szakavatott, lelkes és szorgalmas művelővel, mint Gyöngyös közönsége a maga multjának kutatójával, Dezséri Bachó Lászlóval. A kiváló tudós egymásután jelenteti meg az utóbbi években a Gyöngyös történetével foglalkozó monográfiákat: Gyöngyös város Rákóczi idejében, a törökhódoltság napjaiban, az 1848/49-ben, az 1918/19. évi forradalmak alatt, a zsidóság térfoglalásával két kötetben foglalkozik, több egyesület és intézmény történetét írta meg. Most a város eredetének és a mohácsi vész-ig vívott életének szenteli ezt a kötetet. Az egykor nem is központi jel-

legű település (Pata volt Mátraalja göcöntája) az árpád- és anjukori családi viszályokból és politikából emelkedik Róbert Károly idejében városi rangra, s veszi át a táj gazdasági, politikai és művelődési életének vezetését. Ennek az emelkedésnek jele, hogy a ferencesek és a beginár Gyöngyösön telepsznek meg, az iparosodás Gyöngyösön ölt nagyobb méreteket, a céhek első alakulatai is megjelennek, az egyre épülő templomok pedig már külsőleg is jelzik, hogy alaposabb lelki élet és vallási központosság van alakulóban. Sajnos, ezt a virágzásnak lendülő életet a mohácsi vész elnyomja, s Gyöngyös élete is belép abba a hősi korszakba, amelyben a többi magyar város is tengette életét, s küzdött a magyar létért! — Hálás lélekkel olvassuk Bachó alezredes munkáját. Bárcsak Gyöngyös városa is megértené azt a nagy leckét, amelyet a történelem itt is tartogat számára, s teljes tudatossággal betöltene azt a szerepet, amelyet a Gondviselés Mátraalja szellemi és anyagi életében neki szánt!

P. dr. Dám Ince, OFM.

Dr. Lányi János: **SZEKELY VÉR.** (Dobói Dobay Mária Etelka élete). Kapható a szerzőnél: Sopron, Gr. Klébelsberg Kunó-u. 1. Ára: 3.—P.

Korunk egészséges valóságérzékének örvendetes bizonyítéka, hogy az életideálok már nem csak a nagy diplomaták, híres hadvezérek és felfedezők tölünk annyira távolálló világában keresi, hanem megtalálja az igazi értéket a mi világunkban, az egyszerű kis emberek között is. Az aranyat a kőben. Isten kegyelme az új világ küszöbén megint a kicsinyeket, az esendőket választja ki, hogy megsegényítse a nagyokat, erőseket és utat mutasson nekik. Dobói Dobay Mária, az egyetemista tanárjelölt gyönyörű élete mutatja, hogyan lehet a földi hivatáskört égi magasságokba emelni; az ősi szekely család egészséges, vidám gyermeke utat mutat, hogyan lehet céltudatos önneveléssel egyszerű formákban szent életet élni és — minden álmisszítikától mentesen — a tökéletesség legmagasabb fokára, a szenvedés szenvedélyes szeretetével eljutni és igazán boldognak lenni. Halálakor azt suttogta, hogy fölajánlja szenvedését és életét hazájáért. Ha „korunk szebbelékű lányai” e könyvecske révén átvennék az ő szellemi örökségét, ez a fölajánlás már meg is hozná a maga gyönyörű gyümölcsét: mint Kaszap a fiúknál, úgy Dobay Mária a lányoknál egy új, egészséges, értékes fiatal generációt nevelhetne.

P. Hargitai Venánc, OFM.

Dr. Bálint Sándor: **A PARASZT-ÉLET RENDJE.** Különlenyomat „A művelődés könyvtára” kilencedik kötetéből. Budapest, 1943. 201—248 lap.

A szerző a magyar népelet, de különösen a népi vallásosság legkiválóbb ismerője és kutatója. Olyan területen jár, amelyben még a leghivatottabbak is idegenül botorkálnak. Bámulatos szorgalommal gyűjti népünk vallásos megnyilatkozásainak különböző alakjait és helyi jellegze-

tességeit, s minden újabb tanulmányában a meglepetések áradatával remekel. Ez a munka is a falusi nép életének élet-, évi-, és napirendjét dolgozza fel. Rámutat arra a színes, és vallásos meggondolásoktól átszított életszemléletre, amelyben az érzékfeletti világ hatalmai, és erői irányítják népünk fiának állásfoglalását és tetteit. A Magyar Barát vallási neveléséhez egészen közel állnak ezek a gondolatok, javarészt ép a szerző munkásságának indításából vett erőt a mi munkatervünk is. Munkatársaink és olvasóink bizonyára örülnek ennek a mélyebb szántásnak, s szívesen tesznek szert erre a tanulmányra is.

P. dr. Dám Ince, O. F. M.

Pásztor Lajos: **A MÁRIAVÖLGYI KEGYHELY A XVII-XVIII. SZÁZADBAN.** Budapest, Stephaneum Nyomda, 1943. 41 lap.

Ismét egy kiváló kegyhelymonográfiát mutathatunk be olvasóinknak. Máriavölgy történetét és jelentőségét, mai helyzetét már ismertettük a Magyar Barát idei évfolyamában. Ez a könyv a kegyhely eredetének rövid bevezetése után a XVII. és XVIII. század történelmi adatai nyomán ad színes képet arról az eleven hatásról, amelyet a Szent Szűz az osztrák és magyarföld katolikus népének ezen a vidékén kifejtett. A kegyhelyen történt számos csoda és rendkívüli imameghallgatás az a vonzóerő, amely a hívek ezreit idecsábítja. Szerzőnk sorra veszi az egykori csodákat, a kegyhellyel kapcsolatos egyéni és közösségi fogadalmakat, majd bemutatja egy nyár záránokéletét és a jellegzetes fogadalmi tárgyakat és adományokat. Végén térképen vázolja a máriavölgyi szentségi tájat, vagyis azt a környéket, amelyre Máriavölgy hatással volt. Gondos szakmunka, élvezetes tanulmány ez a könyv. Minden sorát a Szentszűz iránti szeretet hatja át.

P. dr. Dám Ince, O. F. M.

Magyar Ferences Misszionáriusnővér: **HÉT BÍBORRAFESTETT LI-LIOM.** — A Ferences Világmissziók XVIII. füzeté.

Az 1900-as kínai boxerlázadás áldozatává lett hét Ferences Mária Misszionáriusnővérnek, e rend első vértanúinak élettörténete. Először az egyes nővérek életrajzát kapjuk meg néhány rövidke, — de egész lelkükre világot derítő — sorban. Majd útjuk és vértanúságuk elevenedik meg előttünk. — Biztatást, bátorítást, lelket lehel minden sora.

P. Lombos László: **POGÁNY ISTENEK ÁRNYÉKÁBAN.** — Ferences Világmissziók XV. füzeté. 32 lap.

Pogány istenek árnyékában dolgoznak hithirdetőink. Sőtét ez az árnyék, de vigasztaló fények éltetik, táplálják a buzgó apostolok hitét. Megismerjük a kínai nép néhány szokását és idegenszerű gondolkozásmódját. Rövid példákban látjuk azokat az ügyességeket, leleményességeket, amelyekre a misszionáriusnak szüksége van. — Ez a könyvecske is közelebb viszi lelkünket a hithirdetés szent ügyének megértéséhez.

— pb —

A papír- és nyomdaárak emelkedése újabb árakra kényszerített bennünket is. Szeretettel kérjük kedves olvasóinkat fogadják megértéssel új árainkat, a régi buzgalommal keressék fel kiadóhivatalunkat és olvassák könyveinket. A haza itt is nagyobb áldozatokat követel tőlünk!

Assiszi Szent Ferenc tisztelete (elfogyott)
Árpádházi Szent Margit tisztelete (60 fillér)
Fájdalmas Szűzanya tisztelete (60 fillér)
Jézus Szíve tisztelete (60 fillér)
Kis Szent Teréz tisztelete (60 fillér)
Lurdi ájtatosság (60 fillér)
Pádai Szent Antal tisztelete (60 fillér)
Szállást keres a Szent Család (60 fillér)
Szent Erzsébet tisztelete (60 fillér)

A LELKI ÉLETT FERENCES MESTÉREI:

Szent Bonaventúra: **A lélek útjai Istenhez** (3.50 P.)
 Meyer—Mária földi: **Szent Bonaventúra lelkigyakorlatos vázlatai** (elfogyott)
 Millánói Jakab: **A szeretet zsarátnoka. Lelkiélet iskolája** (3.50 P.)
 Szent Bonaventúra: **Tökéletesség kis tükre** (3.— P.)
 P. Szedő Dénes: **Philomena** (3.50 P.)
 Szent Bonaventúra: **Beszélgetek a lelkemmel** (3.50 P.)

GYÖNGYÖSI FERENCES KÖNYVEK:

P. Kőnig Kelemen: **A keresztény egyházak egysége** (5.— F.)

P. Németh Lúcius: **A ferences rendszabály tökéletessége** (3.80 P.)
 P. Unyi Bernárdin: **A mohácsi ferencesek története** (4.— P.)
 P. dr. Nagy Konstantin: **A magyar katolikus egyház nemzeti zsinatai** (4.— P.)
 P. dr. László Ákos: **A ferences iskola természetbölcséleti problémái** (4.— P.)

EGYÉB FERENCES KIADVÁNYOK:

Lantos-Kiss Antal: **Mi inasok.** (5.— P.)
 P. Kiss Szaléz: **Mindent az Istenért!** (3.— P.)
 P. dr. Dám Ince: **Ferences Misszálé** (kötve 4.— P.)
 Majsai—Dám: **Assiszi Szent Ferenc világi (III.) rendjének vezérkönyve** (2.20 P.)
 Pálffy Erzsébet: **Szent Ferenc szentélyei** (2.20 P.)
 Zadravecz István: **Alverna** (2.20 P.)
 Dezső István: **P. Florentini Teodora élete és a Keresztes Nővérek társulata** (2.60 P.)
 P. Majsai Mór: **Biztatások a szebb világba** (2.— P.)
 P. Meyer—Unyi: **Ferenc testvér** (Szent Ferenc élete és műve) (Ára 2.20 P.)
 Dr. Monostory Elekkné: **Az én igám** (40 keresztúti elmélkedés) (3.— P.)

Magyar Barát kiadóhivatala, Gyöngyös. Postafiók 103.

Irógép!
Számológép!
Szorzó és
összeadógép!

Kölcsönzés, vétel, csere, eladás.
Nagy raktár új és ujjáépített gépekből

Vajda Zoltán József
 cégénél.

Kispest, Klapka-u. 3/a.
Telefon: 142—103.

Kedves Olvasóinkért és terjesztőinkért minden hónap első szombatján reggel 7 órakor szentmisét mondunk a Gyöngyösi Fájdalmas Szűzanya kegyeltáránál. Lélekben mindannyian kapcsolódjunk Jézus keresztáldozatába ezen a napon, s egy szívvel, egy lélekkel östremoljunk a mennyei Atyát bocsánatért, békéért, minden szükségünkért!

HALOTTAINK:

P. Pesti Emmánuel, O.F.M. Dunaföldvár.
 Dr. Magyar István, apostoli szindikusz, Budapest.
 Bariska Mihály, Gyöngyös
 Varga Gáspár plébános, Nagyzellő.
 Üzv. Zsídék Jánosné, Perbete.
 Dr. Hörl Péter orvos, Vác.
 Lipostyák József, Szabadka.

Elhunyt előfizetőinkért havonta két szentmisét mutatunk be! Nyugodjanak békében!